

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA PEDAGOGIKY A PSYCHOLOGIE

TELEVIZNÍ POŘADY PRO DĚTI JAKO PROSTŘEDEK MEDIÁLNÍ VÝCHOVY

DIPLOMOVÁ PRÁCE

AUTOR PRÁCE: Martina Juhaňáková

VEDOUCÍ PRÁCE: Prof. PaedDr. Gabriel Švejda, CSc.

2006

UNIVERSITY OF SOUTH BOHEMIA
PEDAGOGICAL FACULTY
DEPARTMENT OF PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY

TELEVISION PROGRAMMES FOR CHILDREN AS THE RESOURCE OF MEDIAL EDUCATION

THESIS

Knihovna JU - PF

3115174586

AUTHOR: Martina Juhaňáková

SUPERVISOR: Prof. PaedDr. Gabriel Švejda, CSc.

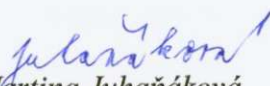
2006

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Jihočeské univerzity.

V Českých Budějovicích dne 30.11. 2006

Martina Juhaňáková

Abstract

The purpose of this study is to analyze the role of the family in the development of the child's personality and to identify the factors that influence the child's development.

The study is based on the theoretical approach of the family system and the empirical approach of the family system. The study is based on the theoretical approach of the family system and the empirical approach of the family system.

The study is based on the theoretical approach of the family system and the empirical approach of the family system.

The study is based on the theoretical approach of the family system and the empirical approach of the family system.

The study is based on the theoretical approach of the family system and the empirical approach of the family system.

The study is based on the theoretical approach of the family system and the empirical approach of the family system.

The study is based on the theoretical approach of the family system and the empirical approach of the family system.

Abstract

The purpose of this study is to analyze the role of the family in the development of the child's personality and to identify the factors that influence the child's development.

The study is based on the theoretical approach of the family system and the empirical approach of the family system.

Na tomto místě bych chtěla poděkovat panu Jiřímu Chalupovi, vedoucímu dramaturgovi Centra tvorby pro děti a mládež České televize - za ochotu a čas, který mi věnoval při poskytování informací a rad nezbytných pro zpracování diplomové práce.

Abstrakt

Tato diplomová práce je věnována vybraným televizním pořadům pro děti a mládež, jejich analýze a míře využití jazyka.

Práce je rozdělena do pěti částí. První z nich obsahuje terminologii základních pojmů týkajících se médií, nahlíží do problematiky studia médií a předmětu jejich zájmu, zabývá se mediální výchovou, publikem a přístupy, které jsou potřebné ke studiu médií.

Druhá část je věnována mediální technologii jako jsou tištěná média, rozhlas a televize.

Třetí část popisuje vývoj televizního vysílání. Začíná historií Československé televize a plynule přechází až k samotnému vzniku a prvním krokům České televize. Dále se věnuje popisu Centra tvorby pro děti a mládež.

Čtvrtá část se již zabývá typologií vybraných pořadů pro děti a mládež.

Závěrečná část je zaměřena na analýzu vybraných pořadů pro děti a mládež, jazykové hledisko a míru didaktičnosti.

Diplomová práce je doplněna dvěma přílohami, které obsahují ukázky ze scénářů a dvd s vybranými ukázkami vstupů z dětských pořadů.

Abstract

This thesis is about the selected television programmes for children and youth and their analysis and scale of the lingual usage.

The content of the thesis has been divided into five parts. The first of them contains terminology of basic medial terms, describes the medial study difficulties and the subject of their interests. It is engaged in medial education, public and the useful ways to medial study.

The second part is dedicated to medial technologie as printed media, radio and television.

The third part describes the history of telecasting. It begins with the history of the Czechoslovak television and goes over to genesis and the first steps of Czech

television. It deals with description of the Centre of production for children and youth.

The fourth part contains the typology of selected programmes for children and youth.

The final part of the thesis focuses on the analysis of the selected programmes, the linguistic aspect and the scale of didacticism.

The thesis is supplemented with two appendices containing the scripts examples a dvd with selected examples of inputs from the programmes for children.

Obsah

ÚVOD	9
1. Média	11
1.1. Média jako předmět poznání	11
1.2. Úvod do problematiky studia médií	11
1.3. Mediální studia v České republice	12
1.4. Mediální studia a předmět jejich zájmu	13
1.5. Mediální výchova	14
1.6. Mediální publikum	15
1.7. Přístupy ke studiu médií	15
2. Mediální technologie	18
2.1. Mediální technologie – Tištěná média	19
2.2. Mediální technologie – Rozhlas	20
2.3. Mediální technologie – Televize	22
3. Vývoj televizního vysílání	24
3.1. Historie Československé televize	24
3.2. Listopad 1989	25
3.3. Před koncem federace	27
3.3.1. Federální epilog	27
3.4. Vznik a první kroky České televize	28
3.5. Centrum tvorby pro děti a mládež	28
4. Typologie vybraných pořadů pro děti a mládež	32
4.1. Kouzelná školka	32
4.2. Hřiště 7	34
4.3. SuperPomeranč	36
5. Analýza vybraných pořadů pro děti a mládež	38
5.1. Jazykové hledisko pořadů pro děti a mládež	38
5.2. Míra didaktičnosti v pořadech pro děti a mládež	38
5.3. Kouzelná školka	40
5.3.1. Kouzelná školka	40
5.3.2. Kouzelná školka	43
5.3.3. Kouzelná školka	45
5.3.4. Míra využití jazyka	47
5.4. Hřiště 7	49
5.4.1. Hřiště 7	49
5.4.2. Hřiště 7	55
5.4.3. Hřiště 7	58
5.4.4. Míra využití jazyka	63
5.5. SuperPomeranč	65
5.5.1. SuperPomeranč	65
5.5.2. SuperPomeranč	69
5.5.3. SuperPomeranč	72
5.5.4. Míra využití jazyka	76
ZÁVĚR	78
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	79
SEZNAM PŘÍLOH	81

ÚVOD

Téma diplomové práce jsem si zvolila především ze dvou důvodů. Prvním je termín, kterému se v dnešní době nevyhne téměř nikdo. S tímto termínem s ním již žáci na základních školách a začleňuje se i do učebních osnov na středních školách. V úvodních stránkách práce se tímto pojmem zabývám spíše z teoretického hlediska. Na dalších stránkách práce jsem se zaměřila na jednotlivé dětské pořady, jejich jazykový rozbor a zhodnotila je z hlediska míry využití jazyka.

Druhým důvodem byla jednotlivá média, která obklopují svět téměř každého jednotlivce. Protože jsem se rozhodla analyzovat vybrané pořady pro děti a mládež, zaměřila jsem se na jedno z médií – televizi. Myslím si, že v životě každého z nás může hrát jinou roli. Pro jednoho může být pouze zdrojem zábavy, pro jiného zdrojem informací, a někdo se bez ní dokáže klidně i obejít. Určitě stojí za to položit si otázku: „Co je to televize?“

Je to, jak tvrdí někteří, továrna na výrobu programu nebo spíš velký zabiják času? Je televize mocný informátor či snad spíš obratný manipulátor? Nebo jen tak obelhává naši touhu nebýt sami? Kdo ví? Možná je televize krásná, modře poblikávající bludička, která, nikdy neznavena, nepřestává vábit ty, kteří se k ní přiblíží.

Jsou otázky, na které se jen tak nepovede najít odpověď. Právě takové otázky budou ovšem do nekonečna podněcovat teoretiky, vědce, novináře a taky občas studenty, kteří usedají ke stolu, aby splnili úkol, který se před nimi tyčí jako strmá a vysoká hora - napsat diplomovou práci.

Vím, že by bylo pošetilé, myslet si, že tato práce přinese byť jen náznak odpovědi na nezodpovězené otázky. To ani není její cíl. Smyslem je zrekapitulovat dosud poznané a na úzkém vzorku (v tomto případě televizních pořadů pro děti a mládež) hledat cestičky, které mohou vést k drobným střípkům poznání.

Stejně jako samotné téma, tak i pořady pro děti a mládež jsem si zvolila z několika důvodů. Jednak je docela dobře znám (ostatně se jimi jako divák zabývám v podstatě od narození) a potom – o televizní redakci dětských pořadů se často říká, že je to vlastně televize v kostce. Dělají se tu jak pořady dramatické, tak hudební nebo zábavné, ale taky pořady informativní a publicistické.

Vzhledem ke své specializaci věnuji značnou část práce hlediskům lingvistickým. Přesvědčila jsem se totiž, že jazyk často až překvapivě věrně odráží celou řadu dalších aspektů. Na něm se zrcadlí schopnost sdělovat, vyprávět, navazovat kontakt, zaujmout, být ryze generační nebo naopak zcela nadčasový apod. Právě proto jsem svoji práci pojala spíše z praktického hlediska.

1. Média

1.1. Média jako předmět poznání

O společnosti, v níž žijeme, se někdy říká, že je „mediálně saturovaná“. To znamená, že veřejně dostupná média – noviny, časopisy, knihy, rozhlas, televize, kompaktní disky, internet, videonahrávky, billboardy u silnice – jsou neodmyslitelnou součástí našeho života, stejně jako témata ke společenské konverzaci, předvádějí nám vzory oblékání a chování, baví nás, rozesmávají nebo děsí.

Je-li role médií v našem životě tak významná a zásadní, pak je jistě dobré a užitečné o médiích co nejvíc vědět. Proto se také média stala předmětem zájmu celé řady odborníků a všímá si jich mnoho vědních oborů. Poznatky o médiích je možné získat nejen na univerzitě, ale už i na základní a střední škole.

Máme-li v úmyslu zkoumat média komplexně neboli celostně a umístit je do středu své pozornosti, musíme postupovat promyšleně, abychom neopomenuli žádnou z jejich podstatných stránek. Nejdříve je nutné vymezit předmět svého poznání. Aby nebyl jako celek nepřehledný, je vhodné vycházet z toho, že média působí jednak v nějakém *vnějším prostředí*, jednak si sama utvářejí vlastní *vnitřní prostředí*. Jde tedy o postižení vztahů médií k jejich okolí a současně o odkrytí vztahů uvnitř médií.

1.2. Úvod do problematiky studia médií

Zájem o média se váže především na jejich případný dopad ve společnosti. V literatuře se zpravidla jako první doklad zájmu o vliv médií uvádí XX. kapitola Labyrintu světa Jana Ámose Komenského. Útržkovité doklady zájmu o mediální problematiku, je možné zaznamenat v období od 17. do počátku 20. století v řadě jazykových prostředí (anglickém, francouzském i německém).

Soustavné studium médií se však počíná až ve 20. století a je spojeno se sociologií, tedy se studiem společnosti. Od té doby se studium médií ustavilo jako vědní disciplína a obor na vysokých školách (především univerzitního typu). Podle zájmu mediálních studií je rozlehlé a těžko přehledné. Samotné označení

mediální studia¹ je poměrně mladé, objevuje se především v 80. letech 20. století a představuje jistý protiklad ke staršímu označení „teorie masové komunikace“. Protiklad masové komunikace a mediálních studií není jen formálně nominalistický, ale má i své věcné jádro. Mediální studia jako by se bránila uzavřené a příliš soiologizující masové komunikace, ochotněji využívala podněty z jiných oblastí, především z kulturních studií, sociální a kulturní antropologie apod., a vymezovala se více tématicky (předmětem svého zájmu) než vlastní metodou. Sám pojem masová komunikace navíc odkazuje k myšlenkám raných kritiků „masové společnosti“ a „masové kultury“, tedy k relativně uzavřené historické epoše z dějin studia médií a k velmi vyhraněnému pohledu na mediálně komunikační problematiku.

1.3. Mediální studia v České republice

Mezi tradiční společenské vědy pěstované v českých odborných institucích se od počátku devadesátých let dvacátého století začal prosazovat nový, průnikový obor *mediální studia*. Z počátku byl u nás označován za *studium masové komunikace* a metodologicky působil jako teoretické východisko k prohloubení znalostí vysokoškolských studentů, kteří hodlali spojit svůj profesní život s masovými médii, a to především jako novináři.

Tato funkce mu samozřejmě zůstala, ale okruh lidí, kteří se jím zabývali, se nemohl obejít bez soustavného vlastního výzkumu médií, jinak by se obor nerozvíjel. Směřování nepočetné skupiny odborníků k vědeckému poznání médií a výkladu jejich postavení ve společnosti podmiňovala domácí tradice zájmu o tuto problematiku počínající v období mezi světovými válkami. Současně bylo nezbytné zmapovat pokročilý vývoj oboru v zahraničí, kde nebyla narušena jeho kontinuita jako u nás. Na počátku nového tisíciletí můžeme konstatovat, že se mediální studia jako vysokoškolská specializace i badatelský prostor ustavila i v České republice v respektovaný obor, jehož problematika je úzce spjata s každodenním životem naší společnosti.

¹ media studies, Medienwissenschaft, někdy také Publizistikwissenschaft

1.4. Mediální studia a předmět jejich zájmu

Každý vědecký obor si buduje svůj pojmový aparát, okruh tzv. odborného názvosloví, který zpravidla ovládají jen příslušníci dané skupiny odborníků nebo příbuzných oborů. Vývoj terminologie často odráží stav oboru, jeho vývoj i obtíže, s nimiž se potýká.

V mediálních studiích a při zkoumání médií vůbec je situace o to svízelnější, že jde o „průnikový“ obor, který se metodologicky opírá o přístupy jiných oborů (sociologie, psychologie, lingvistika, antropologie, historie aj.). Jeho odborné pojmosloví se tedy musí vyrovnávat s tím, že se v něm kombinují různé přístupy. V dalším odstavci jen stručně a pro ilustraci charakterizují několik pojmů, s nimiž se v mediálních studiích lze setkat a která se používají k popisu a interpretaci výsledků mediálních výzkumů.

Médium je v oblasti mezilidské komunikace to, co zprostředkovává někomu nějaké sdělení. Za *primární médium* se považuje přirozený jazyk a prostředky neverbální komunikace (mimika, gesta, postoje těla apod.). Za *sekundární média* bývají považovány technické prostředky, které pomáhají řeči překonávat vzdálenost místa a času (dopis a pošta, telefon, telegraf apod.). V obou případech se jedná o média podporující komunikaci mezi dvěma lidmi nebo v malé skupince. Jsou ale média, která umožňují zcela odlišný typ komunikace – komunikaci z jednoho místa produkce k nespočetné skupině příjemců. Těmto *terciálním médiím* se často říká **masová média**. Mezi ně je často řazen tisk, rozhlas a televize. Uvažuje se i o existenci *kvadrálních médií*, které využívají primárních médií a kombinují v sobě možnost médií sekundárních a terciálních – tato média (umožněna digitalizací informací a vyskytující se například v prostředí internetu) se někdy označují jako **síťová média**.

Masová média slouží celospolečenské komunikaci, jejímž nápadným rysem je, že sdělení směřuje od jednoho zdroje k publiku – velkému množství lidí. Jeden účastník takové komunikace se ocitá v roli vysílatele (podavatele) a druhý účastník (publikum) v roli příjemce. Lidé v postavení příjemce mají mezi sebou navzájem slabé nebo žádné sociální vazby, většinou se neznají a tvoří „masu“. Masová média jsou schopna vytvořit ve společnosti nové sociální vazby, například integrují – spojují lidi podle politické orientace, což bylo příznačné

zvláště pro dobu, v níž bylo hlavním médiem periodický tisk úzce propojený s moderními politickými stranami. V českém prostředí to bylo typické pro období meziválečného Československa v letech 1918 – 1938.

1.5. Mediální výchova

S malou nadsázkou můžeme konstatovat, že to, co o světě víme, nám zprostředkovávají média. V mnohých případech nemáme jako příslušníci publika přijímajícího mediální sdělení ani možnost konfrontovat svou vlastní, přímou zkušenost s obrazem reality, který nám média předkládají.

Mediální výchova aplikuje poznatky, teorie mediálních studií a výzkumů médií na praktickou průpravu zejména mladých generací. Význam vzdělávání zaměřeného na mediální oblast se ale jako kompetence ve vzdělávacích soustavách jednotlivých zemí projevuje velmi nevyrovnaně. Nutnost profesní přípravy komunikátorů je zřejmá již dlouho (o institucionalizaci novinářského vzdělávání se různé společnosti pokoušejí již od 70. a 80. let 19. století). Profesní příprava pracovníků reklamních agentur a sféry public relations se během 70. a 80. let 20. století zcela samozřejmě stala součástí zvláště studijních plánů ekonomických škol a fakult. Mediální příprava „decision makers“ (politiků, řídících pracovníků apod.) vedla nejen ke vzniku prosperujícího vzdělávacího odvětví „mediálních tréninků“, ale i k ustavení oboru, jenž se věnuje řízené komunikaci s médii.²

Naproti tomu naléhavost zvyšování mediální gramotnosti veřejnosti se prosazuje daleko obtížněji. Tomu odpovídá i nerovnoměrný rozvoj vzdělávání v oblasti mediálních studií. Již řadu desetiletí se rozvíjí na nejrozličnějších úrovních odborná příprava profesionálních mediátorů, zvláště novinářů (ale i dalších profesí – grafiků, kameramanů, herců apod.). Období od 70. let zaznamenalo prudký rozvoj aplikovaného výzkumu médií a využití získaných poznatků v přípravě profesionálů, kteří se věnují reklamním a politickým kampaním, public relations a institucionální komunikací vůbec.

² například pod označením „news management“ či „image management“

Teprve v posledních letech pronikají do všeobecně vzdělávacích škol mnohých zemí nejrůznější pokusy o zavedení mediální výchovy a specifické přípravy těch, kteří vstupují do mediální komunikace v roli příjemců, tedy široké veřejnosti. Postupně se součástí základního a středního stupně vzdělání stává mediální výchova jako prostředek ke zvýšení úrovně mediální gramotnosti veřejnosti.

Za hlavní cíle mediální výchovy se považují tyto body:

- přiblížit, jak fungují mediální texty;
- vysvětlit, jak se podílejí na vytváření významů;
- vyložit, jak fungují mediální organizace;
- popsat, jak se publikum zmocňuje mediálních produktů, technologií a institucí a dodává jim význam.

V českém prostředí se úvahy o mediální výchově objevují teprve od poslední třetiny 90. let 20. století. Koncepce *Mediální výchovy* pro Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání a Rámcový vzdělávací program pro gymnaziální vzdělávání byla vypracována doc. PhDr. Janem Jirákem, členem Centra pro mediální studia Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy.

1.6. Mediální publikum

Jednou z podstatných otázek, na nichž závisí pochopení role médií a mediální komunikace v životě společnosti i jednotlivce, je to, jací jsou a jak se chovají ti, kdo média užívají, tedy čtenáři, posluchači, diváci, zkrátka uživatelé médií. Tato otázka je důležitá nejen pro média samotná, reklamní agentury a inzerenty, ale pro každého z nás.

Tím, která média užíváme, který deník či časopis čteme, kterou hudební skupinu posloucháme, říkáme něco sami o sobě, o svých postojích, hodnotách, k nimž se hlásíme, a o svém vidění světa.

1.7. Přístupy ke studiu médií

Význam mediální komunikace a zájem o některé její charakteristické rysy vede zvláště v druhé polovině 20. století k prudkému rozvoji studia médií a jejich fungování a působení. Pro rozvoj mediálních studií je důležitý zájem rozličných

disciplín³ o média jako sociální a kulturní jev. Za první „teorii“, která se pokouší uchopit masová média a jejich působení ve společnosti, bývá považována teorie masové komunikace, spojovaná především se jménem sociologa Paula Felixe Lazarsfelda.

Svérázný směr ve studiu médií představuje zájem o společenský rozměr technologie mediální komunikace a podíl technických možností na její podobě. Od představitelů torontské školy H. A. Innise a Marshalla McLuhana po Jacka Goodyho a Johna B. Thompsona se odvíjí tradice zájmu o média jako sociální jev, jehož technologická podstata sama o sobě má výpovědní hodnotu. Podobně významný je i přínos sémiotiky Rolanda Barthesa a jeho pokračovatelů, kteří akcentovali roli médií v procesu symbolické výměny, včetně Umberta Eca, jenž si zvolil sémiotiku za nástroj kulturně podloženého hodnocení mediovaných sdělení.

Česká společnost byla, alespoň v meziválečném období, v tomto směru sociálněvědního uvažování jednoznačně na výši doby. Sociologové Arnošt Bláha, Emanuel Chalupný a zvláště autorský kruh časopisu *Duch novin* vedeného Oskarem Butterem a vycházejícího na přelomu 20. a 30. let se hlasitě zasazovali o rozvoj studia médií a také o „založení“ samostatného oboru, který by se sociálnímu rozměru existence a fungování médií soustavně věnoval. Mnohé v tomto směru vykonaly práce takových osobností, jako byli Karel Hroch, Alfred Fuchs, Jaroslav Koudelka nebo historik Josef Volf.

Takovýto slibný vývoj v českém prostředí bohužel utlumila desetiletí druhé poloviny 20. století, jež obecně rozvoji sociálních věd nepřála a zájem o fungování médií ve společnosti si nahrazovala v podobě tzv. teorie žurnalistiky. Autoritářský režim založený na monopolizaci moci jednou politickou stranou chápal média jako účinný nástroj prosazování vlastních představ a hodnot a soustřeďoval jejich studium především na zkoumání cest ke zvýšení jejich efektivity.

Mediální problematika v této době nemá vlastní dobové zázemí a dostává se spíše nahodile do středu zájmu jiných disciplín. Jisté oživení představuje druhá

³ zvláště sociologie a sociální psychologie, ale také historie, lingvistiky a později antropologie

polovina 60. let 20. století, kdy se řada vědců⁴ pokouší rozvíjet koncept sociální komunikace a v jeho rámci i propracovat teoretické uchopení veřejné – masové komunikace.

Snad nejatraktivnější oblastí mediálních studií je zkoumání účinku médií, jejich vlivu, případně moci médií. Představa o tom, jaký mají a mohou mít média vliv je pravděpodobně jedním z nejvýznamnějších hybných momentů veškerého studia médií. Zájem o média povzbuzuje například potřeba zkoumat, nakolik existence médií podmiňuje (nebo dokonce naplňuje) vznik veřejnosti, jak se média podílejí na vytváření či degeneraci veřejné sféry, jak mohou ovlivnit její chování velkých celků (mas) a nakolik se podílejí na kvalitě života celé společnosti – na její stabilitě, kultuře, mezilidských vztazích, naplňování volného času, úrovni jazykového vyjadřování apod.

Kanadský filozof Marshall McLuhan ve své knize *Jak rozumět médiím*⁵ formuloval posléze často citovanou myšlenku, podle níž „médiu je poselství“. Jak dále vysvětluje, měl tím na mysli, že médium, bez ohledu na nabízený obsah, samo svým charakterem vypovídá o společnosti, ve které operuje, a o lidech, kteří si je osvojili a používali je. McLuhan tím upozorňuje na důležitou okolnost: nabádá nás, abychom si všímali, jaká jsou naše média, jaké mají postavení v našem životě, jak s nimi nakládáme a jak jejich existence spoluformuje naše vzájemné vztahy.

Představy o vlivu médií se pohybují od víry v jejich velkou moc po naprosté zveličování jejich působení a od obav z negativního vlivu po naději v pozitivní dopad. V zásadě se sledují tyto možné účinky: krátkodobé, dlouhodobé, dvoustupňové, postojové změny, kognitivní změny, emocionální reakce, definování reality apod. Na tomto základě se konstituují různé přístupy k hodnocení role, funkce a vlivu médií. Např. kritický přístup obávající se možných negativních dopadů, nebo funkcionalistický přístup, který vychází z toho, že média jsou ve společnosti nadána určitou funkcí, již mají naplňovat. Lze zkoumat, zda tak činí, nebo v případě potřeby hledat možnosti, jak jejich chování korigovat.

⁴ např. Vladimír Lamser, Jaromír Janoušek

⁵ McLuhan, M. *Jak rozumět médiím*. Praha: Odeon 1991

2. Mediální technologie

Na fungování médií ve společnosti se podílí celá řada faktorů – hodnoty dané společností, legislativa, kulturní prostředí atd. Nápadným a významným faktorem jsou i technologie, které média využívají.

Pod pojmem mediální technologie shledáváme nejširší okruh postupů, jimiž je možné s pomocí dostupných technických prostředků zaznamenat a v identické formě přenášet či do mnoha kopií rozmnožovat nějaké sdělení.

Zásadním přelomem v lidské kultuře budované na písmu⁶ byl vynález knihtisku Johannem Gutenbergem z Mohuče (polovina 15. století). Zdokonalení technologie tisku přicházela z oblasti mechaniky, fyziky a chemie. Objevy v těchto oborech přinesly od druhé poloviny 19. století také nové možnosti záznamu a přenosu informací – a daly základ nové přelomové éře elektrotechniky. Do mediální komunikace pronikly tyto stěžejní vynálezy: telegraf, fotografie, telefon, film, rozhlas.

První polovina 20. století byla ve znamení velkého pokroku radiotechniky a elektroniky. Praktického využití se dostalo poprvé televizi. Pro budoucí média měly velký význam výzkumy kvantové fyziky a polovodičových materiálů. Ve druhé polovině 20. století přichází na mediální scénu tranzistor, laser a počítače, na nichž byla založená éra mikroelektroniky, začínající od šedesátých let 20. století. Integrované obvody, mikroprocesory, optická vlákna a satelity vedly ke zdokonalení počítačové techniky, které využívají tzv. nová média, tj. elektronická pošta, internetová periodika, rozhlasové a TV vysílání po internetu, www stránky, diskusní kluby či chaty.

Během 19. a 20. století se lidem podařilo vymyslet a uskutečnit záznam a přenos zvukových i obrazových informací v nebývalém objemu a rychlosti přenosu. Mediální technologie přispěly nejvýznamněji ze všech vynálezů moderní společnosti ke zcela novému vnímání časoprostoru a oproti předcházejícím obdobím vývoje tradiční společnosti zásadním způsobem vstoupily do prostředí praktické lidské existence.

⁶ od 3. – 4. tisíciletí před naším letopočtem

V následujících stránkách se zmíním o třech mediálních technologiích. Prvními z nich jsou tištěná média, druhými rozhlas a třetími televize.

2.1. Mediální technologie – Tištěná média

Tištěná média a tisk jako pracovní postup zhotovování stejných kopií nějakého obrázku nebo napsaného textu jsou dnes naprostou samozřejmostí. Celou novinovou nebo časopiseckou stránku, dokonce i celou knihu, je možné připravit v počítači a elektronicky ji odeslat do vzdálené tiskárny. Noviny, časopisy a knihy vycházejí ve velkých nákladech a jsou díky distribučním sítím k dostání po celé zemi prakticky ve stejnou chvíli. Knihkupectví je v každém i menším městě. Kalendáře, plakáty, fotografie nás obklopují všude, kam přijdeme, a jsou neodmyslitelnou součástí našeho životního prostředí. Většina lidí dokáže pracovat s kopírkou nebo si vytisknout text z počítače. Počet kopií je v tomto případě omezen pouze časem, množstvím toneru a množstvím papíru, tedy faktory především finančními.

Od prvních pokusů o vícenásobné tištění obrázků či textů po moderní desktopová pracoviště v redakcích nakladatelství a vydavatelství a velkokapacitní ofsetové tiskařské stroje v současných tiskárenských zařízeních však prodělala výroba a distribuce tiskovin dlouhý vývoj a mnoho proměn.

I společenské postavení a role tisku se změnily. Zatímco v prvních fázích své existence fakticky různé postupy při výrobě tiskovin nahrazovaly písaře a opisování, v moderní době se tisk, ve formě knih, letáků a později časopisů a novin, stal svébytnou společenskou institucí a s rozvojem moderní urbanizované a industrializované společnosti dokonce prvním masovým médiem, které svým způsobem ovlivnilo postavení, roli a nabídku dalších masových médií, především rozhlasu a televize. O významu tisku pro moderní společnost svědčí i to, že v češtině slovo *tisk* označuje nejen výrobu tiskovin, ale i společenskou instituci, kterou deníky, týdeníky a časopisy představují. Angličtina naproti tomu rozlišuje „*print*“ označující vše tištěné a „*press*“ označující novináře – původně v tištěných médiích, později ve všech médiích, a někdy nejen deníky a časopisy, nýbrž všechna média, v nichž působí novináři a kteří nabízejí zprávy a komentáře. Proto se hovoří o tiskové konferenci či o zástupcích tisku i v případech, kdy jsou přítomni reportéři z rozhlasových a televizních stanic.

V procesu „zmasovnění“ tištěných médií⁷ se výrazně uplatňují například různé obsahové a formální postupy přinášející publiku méně náročnou a nediferencovanou zábavu – např. překračováním mravních a společenských bariér v zobrazení lidského soukromí, posílením hovorových i nespisovných prvků v mediálních textech, větším množstvím obrazových složek obsahů.

Zatímco se v USA a ve Francii bulvární tisk objevuje už ve 30. letech 19. století, v českém kulturním prostředí se uplatňuje především až v první třetině 20. století. Je tištěn ve velkých nákladech, jeho distribuce nespočívá na předplatném, ale především na volném pouličním prodeji. Hlavním záměrem jeho vydavatelů je zisk z jeho prodeje a z inzerce, který stoupá úměrně obratnosti redaktorů zpracovávat témata pro bulvární žurnalistiku. Pro tento typ tisku je z hlediska obsahu důležité, aby podával informace senzační, překvapující, skandální, a to právě v úpravě přiměřené skandálnímu tisku. Péče o ověřování pravdivosti takových zpráv je v porovnání s tzv. seriózním tiskem malá. V bulvárním tisku se hojně využívají i fotografie, jejichž hlavním cílem je připoutat pozornost čtenářů, což se jim, dle mého názoru je příznačné použít slovo „bohužel“, také daří.

2.2. Mediální technologie – Rozhlas

Fotografie a němý film dokázaly lidem zprostředkovat i uchovat pochybující se obraz, Edisonův fonograf a Berlinerova gramofonová deska zaznamenávaly a reprodukovaly zvuk. Na řadě byl živý přenos zvuku, se kterým je spojen rok 1901 – rok, kdy kanadský elektrotechnik R. A. Fessenden získal patent na přenos lidského hlasu radiovými vlnami. O pět let později, 24. prosince 1906, Fessenden provedl první rozhlasové vysílání v dějinách – vysílal rozhlasový koncert. S Dánem Poulsenem navíc vynalezl lampový vysílač schopný přenášet zvukově modulované rozhlasové vlny.

Dva roky po první světové válce, v roce 1920, zahájila v Pittsburghu pravidelné rozhlasové vysílání první komerční rozhlasová stanice na světě, KDKA. Je považována za první rozhlasovou stanici na světě. Ve stejném městě se pak v roce 1921 odehrál první sportovní rozhlasový přenos boxerského zápasu.

⁷ příznačné i pro některé druhy a žánry neperiodických tiskovin – knihy, letáky, plakáty, billboardy

A konečně v roce 1922 byla založena rozhlasová společnost BBC,⁸ která měla v programu sloužit svým vysíláním široké veřejnosti. Následovaly ji stanice v dalších státech: SSSR, v roce 1923 zahájily německý, belgický, španělský a 18. května pravidelným vysíláním i československý rozhlas. V roce 1924 se přidaly Finsko a Itálie, o rok později také Norsko, Polsko, Mexiko a Japonsko.

Ráda bych se zmínila o samotném slově „rozhlas“. Tento pojem vymyslel v roce 1924 redaktor Národních listů Durdil. Než se našlo české pojmenování pro „rozhlas“, používaly se pojmy „radio“ nebo „broadcasting“.

Stejně jako později televize je rozhlas založen na principu centrálního vysílání, které je určeno lidem v dosahu působení rozhlasového či televizního přijímače. Novinka spočívá v tom, že zástupci veřejnosti mohou v týž okamžik přijímat sdělení o událostech nebo dějinách právě probíhajících a jsou pasivními svědky např. rozhovoru, koncertu, sportovního utkání a různých jiných akcí. Protože tato vysílací média vyžadují složitou technickou organizaci, byla a jsou tomto směru koordinována veřejnými nebo státními institucemi, která jednotlivým vysílatelům přidělují licence k činnosti. Tato výsada se brzy změnila prakticky v jednu z možností kontroly a regulace těchto médií. Záhy po začátku vysílání se totiž ukázalo, že rozhlas i televize mohou být využity v politice k různým účelům.⁹

Poslouchání rozhlasu ovlivňovaly v počátcích technické možnosti přijímačů, ale samozřejmě také finanční možnosti posluchačů. Každý si nemohl dovolit zakoupit přijímač. Jako většina technických vynálezů určených k veřejnému užívání pro ně byla důležitá i otázka vzhledu přijímače. Zde se od počátku iniciativně uplatňovala reklama, uveřejňovaná ve speciálních časopisech pro amatérskou radiofonii i v běžném tisku. Vedle přijímačů s kvalitnějšími lampami a snazší orientací při volbě stanic zdůrazňovala také moderní vzhled, čili design přijímačů. Gramofon i rádio vstoupily do světa módy a staly se i symbolem určitého životního stylu.

Od počátku vysílání rozhlasu, kde byl program velmi jednoduchý a převažovaly v něm osvětové přednášky a reprodukce vážné hudby, sledujeme zejména od 30. let 20. století rychlý nárůst žánrové pestrosti. Reportáže z plenéru poutaly pozornost posluchačů více než dlouhé popularizační přednášky odborníků

⁸ British Broadcasting Company

⁹ počínaje realizací osvětových záměrů a konče tvrdou politickou propagandou

čtených v rozhlasovém studiu. Do původně osvětově a výchovně založeného obsahu vysílání stále více pronikala populárnější a lidovější zábava a zpravodajství jako hlavní poutače zájmu obecnosti.

Situace rozhlasového vysílání v České republice je od 90. let 20. století dána především rozdělením médií – rozhlasu a televize – na veřejnoprávní a soukromá.

2.3. Mediální technologie – Televize

Masové rozšíření televize¹⁰ představovalo svým způsobem významný posun ve vývoji masových médií. Pomocí televize se dostala masová média přímo do domácností, tedy do intimního prostředí rodiny. Už nebylo třeba čekat na noviny, už nebylo třeba dojíždět či docházet do kina a nebylo také třeba domýšlet si obraz jako při poslouchání rozhlasu. Obsah televizního vysílání, zkrátka dost chudý a zřetelně vycházející z rozhlasových pořadů, postupně bohatnul. Přibývalo filmů, televizních kanálů, zpravodajství přímých – živých přenosů apod. Masové rozšíření televize a skutečnost, že poměrně velké množství lidí sleduje stejnou programovou nabídku, stejnou stanici, vedlo ke zvýšenému zájmu politiků o toto médium.

Opakující se televizní pořady stále se stejnými nápady, účinkujícími a postupy vedly k úvahám o možném neblahém dopadu televize. Stále vyvolávají obavy její možné účinky na hodnoty, život jednotlivce (včetně návyku na sledování a zdravotních rizik spojených se zářením z obrazovky) i život společnosti (ohlupující se a opakující se zápletky, povrchní, na obrazový dojem a rychlost zaměřené zpravodajství, vytváření iluze reálnosti živými přenosy apod).

O postupech přenosu obrazu z vysílače k příjemcům pomocí elektrického signálu o určitém kmitočtu přemýšleli fyzikové od počátku 20. století. Hmatatelných výsledků bylo dosaženo v polovině 20. let, kdy vznikly první prakticky použitelné systémy elektromechanické televize a v Londýně předvedli Skot J.L.Baird s Američanem C. F. Jenkinsem veřejně první televizní představení. Ještě v témže desetiletí se v Anglii a Spojených státech začala připravovat výroba televizních přijímačů. Pokusy s televizním přenosem se dále zabývali fyzikové ve Francii, Německu, bývalém Sovětském svazu, ale i v Československu, kde byl

¹⁰ od 40. let 20. století v USA a od 50. let v Evropě

hlavním strůjcem výzkumů fyzik Jaroslav Šafránek. Ten se pokoušel se svými spolupracovníky ve Fyzikálním ústavu Univerzity Karlovy sestavit vlastní televizní přijímač. V roce 1935 uspořádal dvouměsíční turné po Československu, během kterého navštívil 143 měst, kde konal za velkého zájmu veřejnosti osvětové přednášky o televizi.

První pravidelné vysílání bylo zahájeno ve Velké Británii, kde začala 2. 11. 1936 vysílat BBC jako první stanice na světě. Druhá světová válka vývoj televize ve většině zemí pozastavila, i když v USA o poznání méně než v evropských zemích. S předstihem před ostatním světem se v Americe aplikovaly základní technologické inovace – v roce 1954 barevné vysílání, o dva roky později - roku 1956 magnetický záznam obrazu, v roce 1962 družicový přenos a od 60. let se budovala kabelová televize.

S rozvojem kabelových sítí a satelitního vysílání se výrazně zvýšilo množství dostupných programů, a to o celý řád. Při starém pozemním vysílání, kdy je analogový signál z pozemních vysílačů přijímán běžnými anténami, měl divák k dispozici několik stanic, v evropských zemích zpravidla čtyři až šest, při satelitním a kabelovém přenosu digitálního signálu má možnost vybírat si z několika desítek programů.

Pod tímto tlakem nabídky se inovuje i pozemní vysílání a připravuje se přechod na jeho digitalizaci, která by umožnila přenos několika desítek programů a navíc by pravděpodobně nabízela další služby, jako např. rozhlasové stanice, internetové připojení, databáze aj.

Jak vypadal počátek televizního vysílání v tehdejším Československu a za jakých okolností k němu došlo? To je obsahem následujících stran a zároveň samostatné kapitoly.

3. Vývoj televizního vysílání

3.1. Historie Československé televize

V bývalém Československu začala televize dělat první krůčky již před 2. světovou válkou. Než se však mohlo dospět ke konkrétním výsledkům, veškerou dosavadní aktivitu přerušily válečné události. Po válce byl ale výzkum opět obnoven.

První pokusné televizní vysílání se uskutečnilo v roce 1948 v rámci Mezinárodní výstavy rozhlasu MEVRO v Praze. Zkušební televizní vysílání ze Studia Praha v Měšťanské Besedě¹¹ bylo zahájeno 1. května 1953 a 25. února 1954 bylo prohlášeno za pravidelné. Pro první televizní vysílač byla v roce 1953 adaptována pražská rozhledna na Petříně.

Zpočátku televize vysílala tři dny v týdnu (v létě jen dva dny), v listopadu v roce 1953 se počet vysílacích dnů rozšířil na čtyři, v roce 1955 na šest dní v týdnu a od 29. prosince 1958 vysílala televize své pořady již po celý týden.

Záhy začala vznikat další studia: 31. prosince v roce 1955 v Ostravě, 3. listopadu 1956 v Bratislavě, 6. července 1961 v Brně a 25. února 1962 v Košicích. S rozvojem televize přibývalo také jejích diváků. V září 1962 bylo evidováno milion platících diváků, v březnu 1965 byly vyhlášeny dva miliony koncesionářů, v prosinci 1969 byla překročena hranice tří milionů a v roce 1978 pak překročil počet hlášených přijímačů čtyři miliony.

Výstavba nových televizních středisek v Praze a Bratislavě byla zahájena v šedesátých letech a usnesením vlády v roce 1965 a 1967 se rozhodlo o vytvoření druhého programu. Vytvářely se tak předpoklady pro další technické a programové změny v sedmdesátých letech.

V říjnu v roce 1970 byly dokončeny první etapy výstavby a následně předány první provozy v nových televizních střediscích na Kavčích horách v Praze a v Mlynské dolině v Bratislavě. Další etapy výstavby pokračovaly až do konce sedmdesátých let. Toto rozšiřování výrobních a technických kapacit umožnilo zvětšovat rozsah vysílání.

¹¹ Vladislavova ulice

3.2. Listopad 1989

Když v pátek 17. listopadu v roce 1989 Televizní noviny odvysílaly informaci o pietním studentském mítinku k uctění památky Jana Opletala a o nepovoleném pochodu jeho účastníků do centra Prahy, málokdo tušil, co v příštích dnech přijde.

Společnost, ve které za poslední měsíce narostlo napětí z nenaplněných slibů o politických a hospodářských reformách a z potlačování lidských práv, už nebyla schopna vstřebat brutální potlačení demonstrace. Centrum Prahy zaplavili rozhořčení lidé a studenti vysokých škol vyhlásili stávku, ke které se přidali herci a divadelníci. Vyzvali národ k podpoře studentských požadavků a k účasti na generální stávce, která byla vyhlášena na 27. listopad.

Objevily se zprávy, že jeden ze studentů policejní zásah nepřežil. Televize však o tomto faktu mlčela. Večer pak zahraniční rozhlasové stanice odvysílaly zprávu o smrti studenta Martina Šmída. Československá televize ji v nedělních Televizních novinách dementovala a přinesla rozhovor se dvěma studenty tohoto jména. Jeden z nich byl natočen černobíle a jeho líčení zásahu bylo viditelně odříznuto. Později v pořadu Aktuality vystoupil předseda české vlády František Pitra s uklidňujícím prohlášením.

Následující den, v pondělí 20. listopadu, nabraly události v Praze spád. Začalo fungovat čerstvě založené Občanské fórum a u sochy sv. Václava se začali scházet studenti a Pražané. Deník Rudé právo se oficiálně postavil za stranické vedení, obhajoval potlačení demonstrace a protesty odsoudil. Oficiální linii ve zpravodajství držely také rozhlas a televize.

Veřejnost ani netušila, jaký boj se v Československé televizi začal odehrávat. Její zaměstnanci už v pondělí sepsali protestní etici proti násilí na Národní třídě, kterou zaslali Federálnímu shromáždění, České národní radě a předsednictvu vlády ČSSR. Zaměstnanci televize se sešli v garážích přenosové techniky, kde požadovali objektivní zpravodajství, stažení některých redaktorů z obrazovky a přímý přenos z demonstrace na Václavském náměstí. Rázně odmítli pokus předsedy celopodnikové organizace KSČ postavit se do čela protestního hnutí. Vznikla petice, kterou předali vedení Československé televize¹² a požadovali její uveřejnění v Televizních novinách. Vedení ale označilo petici za protisocialistický

¹² dále již ČST

pamflet a zveřejnit ji odmítlo. Diváci večer opět viděli jednostranné zpravodajství a po něm generálního tajemníka ÚV KSČ Milouše Jakeše v pořadu Aktuální vystoupení.

Protestní petice byla nakonec v Televizních novinách zveřejněna. Zaměstnanci se 22. listopadu opět sešli v garážích přenosové techniky, protestovali proti překračujícímu neobjektivnímu zpravodajství a pohrozili účastí na generální stávce. Toho se vedení ČST zaleklo a přistoupilo na požadavek přímého přenosu z manifestace na Václavském náměstí.

V odpoledním pořadu Studio kontakt bylo odvysíláno šest živých vstupů. Řídící složky televize se hrozily toho, že díky živému vysílání proniknou na obrazovku nežádoucí informace. Zostřená kontrola ze strany komunistů se opět nevyhnula přípravě všech zpravodajských relací, čímž se mimopražský divák z Televizních novin opět pravdu nedozvěděl.

Pracovníky ČST přišla v jejich úsilí na Kavčí hory podpořit i pražská veřejnost. Vedení televize však hledalo podporu jinde – v noci na čtvrtek 23. listopadu byl areál Kavčích hor obsazen pohotovostním plukem SNB, který byl nakonec v průběhu dne po velmi tvrdých protestech zaměstnanců ČST stažen.

24. listopadu dosáhli protestující velkého vítězství. Po Televizních novinách, kde bylo oznámeno Jakešovo odstoupení, se na prvním programu objevily studentské záběry z Národní třídy. Protože však na Kavčích horách stále nebylo bezpečno, museli ti, kteří se na přípravě jejich vysílání podíleli, vše utajit. Hrozilo totiž nebezpečí, že StB odvysílání znemožní, ať již na půdě ČST či na vysílačích. Další den, v sobotu 25. listopadu, byl ustaven Stávkový výbor ČST, který definitivně odmítlo jednat s vedením celopodnikové organizace KSČ, která do té doby měla v instituci významný vliv. Pod tlakem stávkového výboru vedení souhlasilo s přímým přenosem ze shromáždění Občanského fóra na Letenské pláni. Vstupy z Letné střídaly vstupy z jednání komunistů v pražském Paláci kultury. Večer na obrazovce vystoupil nový šéf KSČ a poprvé i Václav Havel.

27. listopadu bylo v ČST založeno Občanské fórum a pracovníci televize poté manifestačním průvodem podpořili probíhající generální stávku. Téhož dne vláda odvolala ústředního ředitele Libora Batrlu, novým šéfem se stal dosavadní vládní

mluvčí Miroslav Pavel. Byl odvysílán dokument o událostech 17. listopadu a Václav Havel představil program Občanského fóra.

V televizních pořadech se začaly objevovat dosud zakázané osobnosti. V garážích přenosové techniky nový ředitel ČST 30. listopadu oznámil shromážděným pracovníkům, že televize přestala být ideovým nástrojem jedné politické strany.

3.3. Před koncem federace

Od 4. září 1990 došlo ke změně koncepce a označení televizních programů. Jako federální byl nadále vysílán jen dosavadní první program, nové pod názvem F 1. Dosavadní druhý program se rozdělil na český okruh ČTV a na slovenský okruh S 1. Navíc začal vysílat třetí český program OK 3¹³, na okruhu dříve blokovaném sovětským vysíláním.

Ještě za trvání federace zřídila Slovenská národní rada k 1. červenci 1991 svým zákonem Slovenskou televizi. K 1. lednu 1992 pak byla zřízena zákonem České národní rady Česká televize.

Mezitím byl 30. října 1991 schválen zákon Federálního shromáždění ČSFR č. 468/1991 o provozování rozhlasového a televizního vysílání, který rozlišil dvě kategorie vysílatelů:

- provozovatele vysílání ze zákona – bývají označováni jako veřejnoprávní
- držitele licence – soukromá, komerční televize či rozhlas

Tento zákon, který umožnil vznik komerční televize, platil ve znění změn a doplňků do poloviny roku 2001.

3.3.1. *Federální epilog*

Československá televize zanikla k 31. prosinci 1992 spolu s rozdělením československé federace, a to v situaci, kdy v České republice ještě kromě České televize nebyl jiný provozovatel televizního vysílání.

¹³ na Slovensku byl od 6. června 1991 vysílán obdobný program TA 3

3.4. Vznik a první kroky České televize

Česká televize vznikla k 1. lednu 1992 podle zákona o České televizi¹⁴ jako televizní služba veřejnosti České republiky.

Při jejím vzniku nebyly vyřešeny některé zásadní otázky související s její činností, zejména otázka okruhů, na nichž má vysílat, a to otázka jejího financování. Za prozatímního ředitele České televize byl jmenován Českou národní radou Ivo Mathé, a to na dobu tří měsíců, s účinností od 1. ledna 1992.

Česká televize přinesla zásadní změnu ve vztazích mezi řízením programu, vlastní tvorbou, výrobou a ekonomickými hledisky. Tento nový vztah byl podmíněn zrušením tzv. hlavních redakcí, značným „odtučněním“ dramaturgie a ostatních kategorií redakčních pracovníků, spojeným s přechodem na větší množství tvůrčích skupiny koncentrovaných jen do několika producentských center a studií.

Mezitím proběhlo ve dvou kolech výběrové řízení Rady České televize na definitivního generálního ředitele České televize. Výběr ze 38 uchazečů rada uzavřela 23. března, k 1. dubnu 1992 jmenovala generálním ředitelem na šestileté funkční období stávajícího prozatímního ředitele Iva Mathé. Rada České televize schválila dne 15. dubna 1992 na návrh generálního ředitele první Statut České televize.

3.5. Centrum tvorby pro děti a mládež

Česká televize zahrnuje organizačně ve své programové části v současnosti kromě zpravodajství a sportu také pět programových center. Je to Centrum dramatické a hudební tvorby, Centrum pořadů ze zahraničí, Centrum zábavných pořadů, Centrum publicistiky, dokumentaristiky a vzdělávání a Centrum tvorby pro děti a mládež.

V čele každého z center stojí šéfdramaturg a šéfproducent. Tím se tato organizační jednotka dělí na dvě základní části:

- a) dramaturgická část, její členové (což jsou především dramaturgové) zajišťují programovou koncepci, vyhledávají témata a autory, pracují

¹⁴ zákon č. 483/1991 Sb.

na tvorbě scénářů, následně se zúčastňují jejich realizace a navrhuji vysílání.

- b) produkční část, její členové (jsou to zejména pracovníci produkce) mají na starost vlastní realizaci jednotlivých konkrétních titulů či programových řad. V koordinaci s dramaturgy volí pro vznikající pořady režiséry a další tvůrce (členy štábu). Jejich úkolem je dohlížet na správné hospodaření se svěřenými prostředky, na harmonogram natáčení a opět v koordinaci s dramaturgem na dodržení odpovídající kvality díla.

Dál už má každé z center svoje specifické dělení. Protože se moje práce bude věnovat pořadům určeným dětem a mládeži, zmíním se o strukturální podobě Centra tvorby pro děti a mládež České televize.

Jeho programová či dramaturgická část je žánrově rozdělena na dvě podčásti. Ta první (1) se zabývá tvorbou hraných a animovaných pořadů, druhou podčást (2) tvoří potom pořady, které mají spíše polopublicistický charakter, vedle hraných a stylizovaných prvků přinášejí i ryze informativní vstupy a nazýváme je často pořady kontaktními.

- a) Hraná a animovaná tvorba: jsou do ní zařazeny především pohádky a večerníčky, ale také hrané příběhy nepohádkové (často jsou to seriály jako např. v současné době natáčený seriál Škola na výsluní) a pořady zábavné (např. každoroční Hodina zpěvu nebo nyní opět nově vznikající kabarety pro děti – v roce 2006 např. Kabaret splněných přání nebo Kabaret z maringotky).
- b) Kontaktní pořady – jsou to prakticky bez výjimky cyklické pořady, které mají často charakter skládaného moderovaného pásma, v nichž stojí vedle sebe předvyrobené pohádky a seriály (často z dovozu) a bezprostřední kontaktní spojovací vstupy. Smyslem těchto pořadů je děti nejen pobavit a zaujmout příběhem, ale přinést jim také informace, vstoupit s nimi do dialogu a nadčasové poslání pohádky (např. podvádět se nemá) konfrontovat s všednodenní současností (např. proč bys neměl podvádět právě ty). Sem patří cyklické pořady typu Kouzelná škola (pro nejmenší), Hřiště 7 (nedělní pásmo pro maličko větší děti a jejich citlivé rodiče), Pomáhejme si (pořad o tom, že pomáhat se má a že občas potřebuje

pomoci každý z nás), Tykadlo (pořad, který se dotýká různých témat, které se dotýkají i dětí – např. drogy, víra, peníze, politiky aj. – pořad diskusní, umožňující dětem vyjádřit svůj názor a tím současně i tak trochu nastavené zrcadlo dospělým), SuperPomeranč (pořad pro „náctileté“ s vloženou hitparádou a generačním stylem vyjádření) atd.

Každý pořad má svoji dramaturgii (reprezentovanou jedním či dvěma dramaturgy) a také svůj autorský a realizační okruh.

Úkolem dramaturga je autorský okruh neustále prohlubovat, obměňovat a doplňovat, to znamená hledat a přivádět nové autory. Samozřejmě se občas stává i to, že za dramaturgem přijde potenciální autor sám a přináší tu více, tu méně vhodnou látku. V pracovní náplni dramaturga je autora vést tak, aby vznikající scénář po dopracování splnil všechny požadované parametry. Ty se týkají nejen koncepční vhodnosti látky (to je hledisko, které je vždy vyřešeno již před započítím vlastní práce), ale i umělecké kvality, sdělnosti (vzhledem k věkové adrese předpokládaných respondentů), ale i ekonomických aspektů (na každý pořad jsou přiděleny určité finanční prostředky, které je nezbytné brát při práci na scénáři v potaz – u pohádek to znamená např. možnost či nemožnost použití exteriéru, počet a náročnost různých prostředí, triků a pod.).

V současné době dramaturgickou část tvoří jeden šéfdramaturg, jeden vedoucí dramaturg, šest dramaturgů, kteří jsou televizními zaměstnanci, a čtyři dramaturgové externích.

Mezi zaměstnance patří také pracovníci zajišťující výrobu – produkční a asistenti výroby. Volnými, ale často pravidelnými spolupracovníky centra jsou potom režiséři, kameramani, střihači, zvukaři, ale také moderátoři. Ti všichni jsou samozřejmě externisté a nejsou tedy zaměstnanci České televize. Centrum je také ve stálém kontaktu s pedagogy, psychology, ale i samotnými dětmi. Vždy, když se připravuje nějaký nový programový typ, nebo když se vyskytnou nějaké pochybnosti týkající se nějakého cyklu nebo projektu, obrací se dramaturgové na tyto odborníky, či chodí na besedy mezi dětmi.

Centrum tvorby pro děti a mládež každý rok navrhuje pořady, které považuje za nosné a vhodné pro to, aby se v následujícím roce objevily na obrazovce. Na poradách s vedením televize svá programová hlediska potom obhájí.

Výsledkem je rozhodnutí, které konkrétní tituly a které seriály či cykly budou v následujícím roce zařazeny do výrobního úkolu. To znamená, že na ně Centrum dostane odpovídající prostředky, bude je vyrábět a sledně i vysílat.

Při rozhodování o tom, které programové typy bude Centrum pro děti a mládež pro další období (tedy pro následující rok) vedení televize navrhopvat k zařazení do výrobního úkolu, vycházejí jeho pracovníci nejen z pragmatických poznatků o tom, že je vhodné pokračovat v tvorbě tradičních a úspěšných pořadů a současně programovou skladbu oživit novými programovými typy, které v ní dosud chybí, ale také a zejména z několika zásad:

- pořady nesmí nikdy dětem škodit – tvůrci důsledně dbají, aby se v pořadech nevyskytovaly žádné projevy agresivity nebo násilí
- cílem není upoutat dítě k obrazovce, vždy je třeba mu připomínat, že jsou i jiné, mnohdy více zdravé možnosti trávení volného času (pobyt na čerstvém vzduchu, sport apod.), s tím souvisí i nutnost respektovat přirozenou biologickou dispozici dítěte – pokud jde o délku pořadu
- pořady nesmí dětem kazit vkus – zvlášť při výběru zahraničních pořadů vhodných k nákupu je nezbytné dbát na dodržování určitých estetických norem (znamená to vyloučit kýč, i když je tento pořad právě velmi populární)
- dodržovat vyváženost jednotlivých složek u pořadů, které televize pro děti připravuje – v rovnováze musí být např. složka edukativnosti a zábavy, pořad musí plnit rekreativní funkci pro dítě apod.
- je málo, chce-li pořad dítě jenom pobavit, musí mu současně chtít něco říct, teprve to je jeho skutečné poslání

4. Typologie vybraných pořadů pro děti a mládež

4.1. Kouzelná školka

Kouzelná školka je cyklickým a inspirativním pořadem pro děti předškolního věku. Důraz je zde v důsledku věkové adresy kladen především na jemnost, „hladivost“ a zejména srozumitelnost nejmenším divákům ve věku od 3 do 6 let.

Posláním těchto pořadů je svou kontaktní částí (spojovací moderátorské vstupy) děti zaujmout, navázat s nimi kontakt, vstoupit s nimi do dialogu, přinášet jim elementární poznatky o světě, který vidí kolem sebe, seznamovat je se základními etickými hodnotami, respektovat jejich dětství a jejich poznání a fantazii probouzet pomocí her a „hraní si“ vůbec.

Pořad je doplněn dvěma až třemi pohádkami (často jsou to díly pohádkových seriálů). Snahou dramaturgie je, aby pouze jedna z pohádek byla zahraniční provenience, druhá by měla reprezentovat to, co považujeme za tradiční českou školu. Její hodnoty se odrážejí jak v rovině estetické (viz. slavné animované pořady), tak i etické. V současnosti se každý čtvrtek objevuje tzv. „okénko našich babiček a dědečků“, kde se vysílá černobílá pohádka z archivu.

Pořad se vysílá čtyřikrát týdně - moderátoři se střídají vždy po týdnu. Kromě moderátorů je průvodcem Kouzelné školky také loutka. Skřítek František ze země Fanfárie plní v pořadu funkci jakéhosi zástupce dětí a stává se tak jejich nejbližším partnerem a kamarádem. Od jeho původu vzešel také okřídlený pozdrav na závěr pořadu „Mějte se fanfárově!“. V případě Dády Patrasové jsou loutkovými kamarády dětí dva kosové, Oskar a Klára.

Týdny v Kouzelné školce mohou děti trávit střídavě s Michalem Nesvadbou, Magdalenou Reifovou, Dagmar Patrasovou, případně s některým ze zástupců prarodičů dětí - Lubomírem Kostelkou či Libuší Havelkovou. Nově se děti setkávají také s Jitkou Molavcovou, která se objevuje zatím pouze občasně.

4.2. Hřiště 7

Hřiště 7 je zbrusu nový komponovaný pořad České televize, v jejímž vysílacím spektru nahradil od března 2006 Edův pohádkový balík. Je virtuálním hracím prostorem, místem pro zábavu všeho druhu, místem k setkávání. Hřiště je prostorem pro aktivní odpočinek. Má svá tajemná zákoutí plná pohádek i svá výsluní pro zajímavé hosty. Na hřišti se potkávají kamarádi i jejich rodiče, hrají si v něm malé i velké děti, holky i kluci a kolikrát nechybí ani zvířátka.

Číslovka „7“ v názvu pořadu je neodmyslitelně spojena se sedmým dnem v týdnu, tedy se dnem, kdy si všichni hrajeme nejraději a máme na sebe čas. Nedělní ráno patří i nadále premiérám nového pořadu, jehož reprízy nabízí Česká televize každé úterý v odpoledních hodinách.

Hřiště 7 poznáte jednoduše. Od března 2006 má novou, vzdušnější dekoraci podle návrhů „dvorního“ výtvarníka **Stanislava Holého**. Nechybí v něm ani pískoviště s opravdovým pískem a dětmi, které si na něm hrají. Společnost jim dělají zajímaví „dospělci“, jež na Hřiště 7 přivede právě zvědavost, ale také postavičky, které malí diváci i jejich rodiče velice dobře znají:

Kohout Eda se ocitne v kohoutí hlasatelské penzi a skrz Hřiště proletí jen občas, aby nás pobavil a pohladil po duši svého kolegu - moderátora Arnošta Goldflama. Vedle Arnošta se na Hřišti představila pětice moderátorek, z níž diváci vybrali jednu, se kterou se každé nedělní ráno chtěli prostřednictvím televizní obrazovky setkávat. Dnes už víme, že tento živý konkurs vyhrála Lucie Pernetová. Po čase byl i Arnošt Goldflam nahrazen mladším hereckým kolegou Martinem Dejdarem.

Rubriky jako *Listování* nebo *Šprtův koutek* doplnily opravdové televizní reportáže ze světa okolo nás. Mezi první reportážní seriály byly zařazeny *Knížka do batůžku* a *Tip na neděli*.

Jů a Hele mají plné ruce práce - jejich palouček se totiž ocitl v ohrožení. Postupně se na něm usídli celá řada pohádkových bytostí v čele se zlou anglickou čarodějnici Belou. A Muf si najde nového kamaráda. Jakého? To je prozatím velkým tajemstvím.

Když bude nejhůř, potěší nás písnička, případně písničky, které děti znají z oblíbených Hodin zpěvu. O to, aby nechyběla ani jednu jedinou neděli, se postará odborník na slovo vzatý, Harry Šoumen.

Co je pro nedělní pásmo charakteristické? Určitě stálá snaha po bezprostředním kontaktu s divákem. Při rozhovoru s dramaturgem jsem zjistila, že tento pořad vznikl z potřeby nabídnout něco víc než pouhé bezduché „koukání na televizi“ dětem, které jsou k televizorům odkládány. Pořad je totiž vysílán v čase, kdy si běžní „dospěláci“ potřebují odpočinout, přispat si a nemají na děti čas. Televizor jim v takovou chvíli snadno poslouží jako jakási „náhradní chůva“. Dnešní podoba nedělního moderovaného pásma (Hřiště 7) se od té původní (Studio Kamarád) v mnoha ohledech liší. Dnes je kladen větší důraz na „dokumentárně“ zpracovanou informaci, což se projevuje nárůstem publicistických a často až reportážně natáčených rubrik nebo ve studiu pořizovaných rozhovorů. To jakoby pod heslem „více pravdy a méně stylizace“. Což navíc přispívá k větší pestrosti pořadu.

4.3. SuperPomeranč

"... SuperPomeranč je sladší a osvěží tě, ale když s ním někomu stříkneš do oka, tak začne pěkná mela..."

Tento slogan vystihuje pořad České televize pro -náctileté. SuperPomeranč můžeme charakterizovat jako live mix v pestrých barvách, magazín kultury a životního stylu teenagerů. Moderátorem je Martin Zeller.

Od ledna 2006 dostal pořad novou podobu i název SuperPomeranč, do něhož byla nově zařazena i hitparáda „5 od Zellera“.

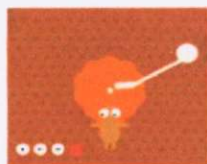
Nový šedesátiminutový SuperPomeranč je pořad o životním stylu mladých lidí. Skládá se z "klasického" Pomeranče, jak ho diváci znají dosud. Zůstávají hosté ve studiu, soutěž o ceny, klipy a reportáže. Tento model se již, s odvoláním se na reakce samotných diváků, osvědčil a funguje.

Větší důraz se klade na životní styl teenagerů (rubriky Styl, Zabij nudu, Excesy, Hi-tech) a sport (rubrika Rychle-zběsile).

Velmi oblíben je adrenalinový sport, proto byla zavedena rubrika x-tremevideo. V hudební rubrice M-mix se dává přednost krátkým profilům nebo stručným dějinám hudebních stylů - teenageri sami píší, jakého zpěváka (zpěvačku) nebo profil jaké kapely chtějí v takto pojatém příspěvku vidět.

5 od Zellera nemá se současnou představou o hitparádě nic společného, snad jen aktivní podíl diváků a hlasování pro jednotlivé videoklipy. Je mezinárodní a klipy vychází z aktualit a trendů, které -náctiletá generace preferuje - nasazování klipů se řídí osobním vkusem moderátora. Právě moderátor vybírá i klipy, které mohou, a měly by, hudební vkus a obzor mladých diváků rozšiřovat.

Důležité bylo, aby se hitparáda "nezakonzervovala" stálostí přízně určité aktivní skupiny diváků - v tomto okamžiku by měl moderátor právo veta. Hitparáda nabídne, kromě odvysílaných klipů v první půli Pomeranče, s patřičným komentářem moderátora dalších 5 klipů, o které se hlasuje na www.ceskatelevize.cz/pomeranc. Vítězný klip se napříště zopakuje a přidají se k němu ještě 4 nové. Známkuje se číslicí 1 – 5, což ostatně teenageri důvěrně znají ze škol. V každé hitparádě bude pravidelně uváděn

jeden videoklip z historie české populární hudby. 5 od Zeller a chce provokovat a bavit.

Pro přehlednost uvádím již zmíněné rubriky, ze kterých je SuperPomeranč složen:

- RYCHLE-ZBĚSILE; X TREMEVIDEO (adrenalinový sport)
- ZABIJ NUDU; STYL; EXCESY (úlety, životní styl, trendy, móda)

- M-MIX (profily kapel a zpěváků, historie hudebních stylů, novinky)
- HI-TECH (nové technologie)
- NA CESTĚ (reportáže ze světa)

5. Analýza vybraných pořadů pro děti a mládež

5.1. Jazykové hledisko pořadů pro děti a mládež

Televize mluví k dětem nejen prostřednictvím pohádek, jakožto typu pořadů, ve kterých musí být dodržována pravidla čistého jazyka (spisovný jazyk, nářečí). Musí vynikat čistotou a krásou jazyka.

Dalším typem pořadů jsou tzv. spojovací vstupy, které jsou živé, někdy i částečně improvizované – mají snahu si s dítětem povídat. Tyto pořady jsou vytvářeny proto, aby se televize přiblížila dětem a nepůsobila chladně a odtaziťe, jakoby za bariérou. Proto se někdy ustupuje od úplné čistoty jazyka, avšak ústupky nesmí překročit přílišné hranice – na děti se nesmí mluvit gramaticky špatně, vyloučeny jsou nečisté výrazy či vulgarismy.

Centrum tvorby pro děti a mládež se setkává s častou výtkou, že má televize na děti mluvit důsledně spisovně, protože přece spoluvytváří cosi jako jazykovou normu. Tvůrci pocítují často nebezpečí, že sterilně čistý jazyk, by mohl vést k bariérám, které se mohou v určitý moment ve spojovacích vstupech vloudit mezi moderátora a děti – diváky. V takových situacích hraje svoji roli pestrost jazyka. Televize se snaží s dětmi komunikovat, a tudíž také přistupuje k jejich jazykovým zvyklostem. Moderátor je ve studiu nucen improvizovat a děti reagují bezprostředně a různě.

5.2. Míra didaktičnosti v pořadech pro děti a mládež

Centrum tvorby pro děti a mládež se snaží být dítěti společníkem a důvěrníkem.

Pořady, ať už kontaktní či stylizované, nechtějí děti jenom pobavit. Chtějí také dětem něco sdělit. Míra toho, o čem jednotlivý pořad vypovídá, je obsažena ve dvou rovinách:

a) rovina stylizovaná

Přináší dítěti především nadčasové etické poslání zprostředkované hlubokým citovým prožitkem (katarzí). Například v pohádkách poukazuje na to, co je dobro a co je zlo. Ve skládaných pásmech jde spíš o aplikaci pohádkového přístupu na různé reálné každodenní situace.

b) rovina informativní

Přináší určitý díl informací. Někdy v souvislosti s obdobím, kdy bude jednotlivý pořad vysílán. Například v období svátků – Velikonoc – vysvětluje jejich význam a pojmy s nimi spojené (co je mazanec, pomlázka apod.).

V obou rovinách musí být respektován věk respondenta a informace by měly být podány tak, aby si z nich děti co nejvíce odnesly.

5.3. Kouzelná školka

5.3.1. *Kouzelná školka*

POPIS STUDIA

Dáda - stojí a zdraví děti

děti – sedí ve studiu a mávají dětem u TV obrazovek

záběr na kosy – Kláru a Oskara

VSTUP

Dáda Patrasová vítá děti v Kouzelné školce (děti ve studiu říkají, že se do studia těšily).

Dva kosáci – Klára a Oskar zdraví také děti a říkají, že pro ně mají připravené hádanky.

Děti si za kosáky stříhnou, který z nich první položí dětem hádanku (stříhání „Kámen, nůžky, papír“ se děti naučily v minulém díle Kouzelné školy)

Klárka:

„Má to chlupy, černý nos, cupy dupy, chodí bos.

Chytá myši, hodně spí, to, co slyší, nepoví.

Kdo je to?“

Děti hádají – zajíc, medvěd

Dáda napovídá „chytání myši“ – děti správně uhádly, že to je KOČKA.

Oskárek:

„Věčně lítá ve vzduchu, jaro vítá – ejchuchu,

křídly mává o sto šest, než po kytkách začne lézt.

Kdo je to?“

Děti hádají – pavouk, moucha, motýl. ČMELÁK je správná odpověď

POHÁDKA (španělský animovaný seriál Teo, část Teo se učí malovat)

Dáda prozrazuje, že po pohádce mají s dětmi připravené pro kosáky překvapení

VSTUP

Dáda hovoří s dětmi - „Kosáci si mysleli, že nás převezou svými hádankami, ale naopak my teď převezeme je.“ Dáda se s dětmi pohupuje v rytmu hudby a zpívá hádanku, kterou před tím zadávala dětem Klárka:

„Má to chlupy, černý nos, cupy dupy, chodí bos.

Chytá myši, hodně spí, to, co slyší, nepoví.

Kdo je to?“

V závěru se zeptá - „JE TO PES?“ Děti - zpívají, že to pes není, pes má jiné starosti. Je to KOCOUR.

Zpívá další **hádanku**:

„Má to peří, strašný hlas, ráno měří lidem čas.

Ocas jeho chloubou je, na druhého hubuje.

Je to páv?“

Děti - zpívají, že páv to není, že je to KOHOUT.

Další **hádanka**:

„Tělo válí po zemi, kamarádí se všemi.

Jen se plazí po břiše, připomíná slepýše.

Je to had?“

Děti - zpívají, že had má jiné vlastnosti, je to ŽÍŽALA.

Další **hádanka** je ta, kterou zadával dětem Oskárek:

„Věčně lítá ve vzduchu, jaro vítá – ejchuchu,

křídly mává o sto šest, než po kytkách začne lézt.

Kdo je to?“

Hádanka:

„Žije si to v pohodě, ve dne v noci ve vodě.

Kdo mu cestu překříží, nevyhne se potížím.

Je to rak?“

Děti – rak má jiné starosti, je to ŽRALOK.

Hádanka:

„Že jsou chytré, všechno ví, baští rádi cukroví.

Z polárky a zmrzliny, mají často angíny.

To jsou děti!“

Děti – to jsme my, jíme rádi cukroví, z polárek a zmrzliny máme často angíny.

Dáda – jak rostou zvířátka? Podíváme se na motýla.

DOKUMENT PRO DĚTI: část o motýlech

VSTUP

Dáda – „U zvířátek ještě chvíli zůstaneme.“ Připomíná dětem, že se v minulém díle podívaly do Savany a dnes se podívají do podmořské říše na mořského koníka. Podává o něm základní informace (z obrázku).

ŘÍKADLA PANA LADY: lidová říkadla

VSTUP

Dáda a děti se loučí s diváky u televize, záběr na mávající děti a kosy.

Jazyková analýza

Kontakt:

Dáda a kosice Klárka – děti mají rády hádanky

Slova familiérní:

kosáčci jsou filutové

zvířátka

chvilíčka

takhle malinkatý

říkanková cestička

5.3.2. Kouzelná školka

POPIS STUDIA

Dáda Patrasová je převlečená za čarodějnici a vznáší se na koštěti v oblacích. Přemýšlí, na jakém dopravním prostředku by měla přilétnout do Kouzelné školky, protože koště je zastaralé a ona chce jít s dobou. Oslovuje děti, jestli nemají nějaký nápad.

Kosáci ji pozorují ze studia a jsou dotčení, že se jich čarodějnice Kordulka nezeptala, protože, jak oni sami říkají, mají tolik nápadů, kolik peříček mají na sobě. Nakonec však na žádný prostředek nemohou přijít.

Čarodějnice Kordulka přiletěla nakonec do studia na létajícím provázku. Poučuje televizní diváky, že provázkem mohou převážet i dárkový balíček.

DOKUMENT PRO DĚTI: část o pavoucích

VSTUP

Dáda v převleku čarodějnice komunikuje s dětmi – navazuje na dokument o pavoucích.

Ptá se, zda se Karolínka bojí pavouků. – *Jen velkých (tarantulí)* – Dáda poučuje, aby je děti raději nebraly do rukou.

Čeho se bojí Boris? – *Tmy* – Poučuje děti, aby do tmy nikdy nechodily samy, protože by se jim mohlo stát něco ošklivého.

Čeho se bojí Patricie? – *Paní zubařky* –

Čeho se bojí Kačenka? – *Tmavého lesa* – Poučuje, ať tam chodí děti raději s rodiči, nikdy ne samy.

Čeho se bojí Láďa? – *Injekce* – Děti dostávají od doktorů injekce proto, aby jim od něčeho pomohli.

Čeho se bojí Sára? – *Hada* – Hada je lepší obejít a utéct před ním.

Čeho se bojí Martin? – *Ohně* – Děti by si nikdy neměly hrát se sirkami.

Strach – také dobrá věc proto, abychom se varovali něčemu zlému. Strach je třeba překonat.

POHÁDKA: Bořek stavitel (část Azorův velký výkon)

VSTUP

Dáda se loučí s diváky u televizních obrazovek. Nejprve vyzve děti ve studiu, aby se rozloučily a zamávaly, pak vyzývá kosal Kláru a Oskara a nakonec řekne, že se s dětmi loučí i jejich Kordulka.

Jazyková analýza

Kontakt:

Čarodějnice – změněným hlasem: „Co říkáte tomu koštěti?“

„Nemáte, děti, nějaký nápad?“

Kosáci ve studiu – rada: „Má se pomáhat druhým“

Výrazy z obecné češtiny:

druhej zub

to je správný

Slova familiérní:

vyprávěnkový balíček

pavouček

Kordulka, Karolínka

Slova expresivní:

bouračky

Slova odborná:

dopravní prostředek

tarantule

Zaklínadlo:

engele vengele pikum hárum čoro moro okulárum

5.3.3. Kouzelná školka

POPIS STUDIA

Pohled oknem do pokoje, kde je postel, stůl – na něm léky, kapesníky, na okenním rámu hrníček

VSTUP

Dáda se ptá děti u televizních obrazovek, jak se mají. Hovoří k těm, co jsou nemocní a trápí je kašel nebo rýma. Nabádá děti, aby se více oblékaly, protože už není tak „teploučko“.

Dáda – „Jak se nemoci – rýmě a kašli – bránit? Na kašel i na rýmu vám maminka dává kapky nebo pilulky. Nikdy si je ale neberte sami – léky nejsou bonbóny, i když tak možná občas vypadají, mohly by vám i ublížit - kdybyste jich snědli moc nebo nesprávně. Léky vám pomohou, ale není to úplně hned. Kdo má rýmu nebo kašel, neměl by chodit ven. Chladné počasí ani sluníčko nachlazení neprospívá – a už vůbec by děti s nachlazením neměly chodit do školky, tam by mohly nakazit ostatní. Je nutné pít čaj, změřit si teplotu a zavázat „krčiček“.“

STŘIH

Dáda ve studiu s dětmi zpívá a cvičí.

VSTUP

Dáda – „I cvičením se dá předejít více nemocem. Teplotu má ten, komu teploměr naměří více než 37 stupňů. Ten, kdo má přes 38, už má horečku (ukazuje velký teploměr a na něm stupnici). Dobrý lék na nachlazení je i pohádka.“

DOKUMENT PRO DĚTI: část Saranče

VSTUP

Dáda sedí v ordinaci, je převlečená za doktorku a vybízí děti, aby se lékařů nebály, protože pan doktor nebo paní doktorka jim chtějí pomoci, ne ublížit.

Dáda – „Když vám není dobře, tak vás nejprve prohlédnout a pak předepíše léky, nebo řeknou, co pomůže.“

Dáda seznamuje děti u televizních obrazovek s věcmi v ordinaci.

- ☞ špachtlička do krku – lékař s ní prohlíží krk, jestli nemáte angínu
- ☞ rouška – aby na paní doktorku nepřeskočila rýma nebo kašel

- ☞ obvazy – elastický – zpevní zvrtnutý kotník
- ☞ náplasti
- ☞ skříňka s léky – na nejrůznější bolístky a nemoci
- ☞ krabička, které se děti bojí – po pohádce se k ní Dáda vrátí

POHÁDKA: Bořek stavitel (část Inspektor Hugo)

VSTUP

- ☞ krabička, ve které jsou injekce – trošku bolí, ale vždy se vám po ní uleví

STŘIH

Dáda s dětmi ve studiu zpívá a tančí - písnička o nemocném pávovi

Během písničky běží na obrazovce titulky a Kouzelná školka končí.

Jazyková analýza textu

Kontakt:

Dáda – k dětem u TV obrazovek: „Ahoj, děti, jak se máte?...“

„Že jsi nemocný, Honzíku, kašel tě trápí?...“

„A ty máš, Alenko, velkou rýmu?...No tak to mě mrzí.“

Výrazy obecné češtiny:

třicet sedm

třicet osm

Familiérní slova:

Honzík, Alenka

kapky a pilulky

sluníčko

zásoba kapesníků

pěkně si zavažte „krčiček“

špachtlička do krku

bolístky

5.3.4. Míra využití jazyka

Jazyk slouží nejen ke sdělení, ale je sám o sobě také předmětem poznávání. Děti se učí nejen poznávat věci, ale učí se je i jazykově popsat.

Pro věkovou skupinu dětí – respondentů Kouzelné školky je příznačné, že jim jazyk něco říká, ale zároveň se snaží v dítěti vyvolat nějakou jazykovou představu.

Kouzelnou školku uvádí více moderátorů a vždy záleží na konkrétní osobnosti, do jaké míry zachází s jazykem. Já jsem se zaměřila na rozbor těch dílů, které uvádí Dáda Patrasová.

Spojovací vstupy jsou v tomto pořadu improvizované, mají snahu si s dítětem povídat. Moderátoři se chtějí přiblížit dítěti, ale zároveň dodržují rovinu spisovnosti, to znamená, že nemluví gramaticky špatně.

Kontakt s dětmi ve studiu byl navázán buď přímo ze strany moderátorky, nebo prostřednictvím loutek, které v pořadu hrají důležitou roli. Radí dětem, snaží se jim objasnit určité pojmy. Moderátorka potom většinou s dětmi navazuje kontakt prostřednictvím otázek, na které děti potom odpovídají.

Ve všech třech rozebíraných dílech se vyskytovala slova familiérní, a to ve velice hojném počtu. Důvodem je věk respondentů, se kterým souvisí jazyková opatrnost, přihlíží se k jazyku, kterým na ně mluví i ostatní lidé z jejich okolí.

Slova expresivní a odborná se vyskytly jen v ojedinělých případech. Pokud moderátorka narazila na nějaký odborný termín, snažila se ho dětem vysvětlit a objasnit – buď sama, nebo právě prostřednictvím loutek, které mají k dětem blízko a dokáží je zaujmout.

Výrazy z obecné češtiny jsem zaznamenala pouze v těchto případech:

- ve výslovnosti číslovek *třicet sedm, třicet osm*
- v koncovkách *druhej zub, to je správný*.

V jednotlivých pořadech jsem nezaznamenala žádné češtinářsky nečisté výrazy, ani vulgarismy.

Jazyk, který je užíván pro věkovou skupinu dětí od tří do šesti let, musí být do určité míry jednoduchý, ale přitom nesmí být primitivní. To znamená, že moderátoři musí volit takové jazykové prostředky, kterým budou děti rozumět a zároveň kterými mohou obohacovat slovní zásobu dětí.

Myslím si, že jazyk v těchto pořadech byl zvolený tak, aby mu děti rozuměly a aby si mohly o sdělovaných skutečnostech vytvořit samy představu a následně s ní potom pracovat.

5.4. Hřiště 7

5.4.1. *Hřiště 7*

POPIS STUDIA

Děti sedí na lavičkách, nebo si hrají na pískovišti, které je umístěno pod stromem. Přichází Arnošt Goldflam, v ruce drží fotbalový míč a zdraví se s dětmi.

VSTUP

A. Goldflam je rád, že jsou v hřišti děti, protože jak říká - „Hřiště bez dětí – to by nebylo žádné hřiště.“

Arnošt k dětem ve studiu - „Tak, děti, jakpak jste se vyspali?“

Děti (zvolají najednou) - „Dobře, dorůžova!“

Arnošt - „Tak to já vám za to povím nějakou pohádku, chcete? Můžu?“

Děti - „Ano!“

Arnošt - „Ale pohádku zrychlenou, znáte to?“

Děti - „Ne!“

Arnošt - „Neznáte. Tak.“ – začíná vyprávět pohádku. „Vlk a kůzlátka.“

„Byla jednou jedna maminka – koza a ta měla malá kůzlátka. A ona šla do města a říká – Kůzlátka, nikomu neotvírejte, protože by mohl přijít vlk a ten by vás všechny sežral. A šla. A skutečně, přišel vlk, nechal si obrousit jazyk, aby měl hlas jako maminka a říká – Otvírejte kůzlátka -, ale kůzlátka mu neotevřela. A tak vlk odtáhl s nepořízenou a maminka se vrátila a každému ze svých kůzlátek něco dobrého donesla. A bylo dobře. Hotovo! Konec.“

POHÁDKA: Bořek stavitel (část Hugo mušketýrem)

VSTUP

A. Goldflam sedí u stolečku, na kterém leží spousta knih. Sundá si z hlavy čepici a říká - „Já myslím, že ten, kdo má opravdu pod čepicí, se nedívá jenom na televizi nebo do počítače, ale taky si čte. No, podívejte se, jaká je vaše oblíbená knížka.“

ROZHOVOR S DĚTMI

Děti odpovídají, jaká je jejich oblíbená kniha.

VSTUP

Arnošt - „Je jasné, že je důležité, umět si správnou knížku vybrat. Abychom vám v tom vybírání pomohli, poprosili jsme lidi, o kterých víme, že mají knížky rádi, aby vám poradili, jakou knihu si vybrat, přibalit do batůžku. Tady je první z nich.“

KNÍŽKA DO BATŮŽKU

Jan Burian vypráví o své nejoblíbenější knize – Klapzubova jedenáctka, od Eduarda Basse. Čte dětem z knížky krátkou ukázkou.

VSTUP

Záběr na děti hrající si v pískovišti.

Arnošt – „Vidím, že tady něco stavíte. Copak to bude?“

Holčička - „Hrad.“

Arnošt - „Já jsem si to hned říkal. Tak se nenechte rušit.“

Moderátor si sedne na okraj pískoviště a říká televizním divákům - „Před chvílí jsem povídal Aničce. Jsme tady na hřišti, tady se může mnohé splnit.“

Obrací se na Aničku a ptá se jí - „Jestlipak byste si něco nepřála?“

Anička (sedí na lavičce) - „Já bych si chtěla strašně moc zahrát princeznu.

Arnošte (přemlouvavým tónem) aspoň na chvíli.“

Arnošt - „Princeznu? Tak to nebude nic těžkého.“

Louskne prstem.

KRÁTKÁ SCÉNA

Anička sjede po skluzavce dolů do hřiště, je přeměněna v princeznu. Rozmlouvá s panem králem – otcem, za kterého je převlečen moderátor.

Nejprve předvádí Pyšnou princeznu, pak Šíleně smutnou princeznu a na závěr princeznu veselou a moderní – tančí rock and roll.

Nakonec se princezna Anička rozhodne, že se naučí hrát na violoncello. Obrací se k televizním divákům a říká - „A tak vám radím. Jestli taky někdy nevíte, co dělat, jestli být smutní nebo veselí, nemyslete na to. A raději se zkuste něco naučit. Na něco zahrát, něco zazpívat nebo namalovat, no a nebo postavit nádherný hrad z písku.“

VSTUP

Anička přichází do studia a ptá se dětí, které si hrají na písku - „Tak co, líbila jsem se vám jako princezna?“

Děti - „Jo!“

Anička přistupuje k jedné holčičce a ptá se - „Jak se jmenuješ?“ – „Danuška Ernestová.“

Anička - „Danuško, támhle se podívej do kamery. Je neděle dopoledne, co asi dělá tvoje maminka?“ – „Krmí Bobeška.“

Anička - „A Bobešek je morčátko?“ – „Ne, miminko.“

Anička - „Jé, a co bys mu domu vzkázala?“ – „Že ho mám ráda.“

Anička - „To je hezký. Zamáváme?“ – „Jo.“

Obě mávají na kameru.

JAK NA PALOUK PŘILETĚLA ČARODĚJNICE BELA

Jů a Hele objevili knihu a zkoumají ji. Vložili do ní tlapku a přivolali tím anglickou čarodějnici Belu (Jitka Moravcová).

Bela začarovala Jů a Hele jako králíky. Mluví na ně anglicko – česky, má anglický přízvuk. Chce po králících, aby učili její kočky česky.

Do studia přilétává Muf a nabízí Bele, že bude učit kočky nejenom češtinu, ale navíc je naučí bitevnímu umění. Bela má radost a odlétá s Mufem na rameni pryč.

Mezitím se Jů a Hele promění zpátky do své podoby. Muf se vrací a Jů s Helem mu děkují, že je zachránil.

...POHÁDKOVÉ POHLAZENÍ: Včelka Mája (61.část: Mája a princezna Fidla)

VSTUP

Záběr na hudebníka, Vladimíra Mertu, který zpívá a hraje na kytaru. A. Goldflam sedí vedle a drží v ruce dřevěný nástroj podobný flétně.

A.Goldflam - „Vítám tady Vladimíra Mertu, zpěváka, skladatele.“ – podávají si ruku.

Arnošt - „Tys skládal teď hudbu k druhému Fimfáru taky, že?“ A taky filmaře. Takže muž mnoha řemesel. Ve všech seš vlastně oblíben. A co z toho bylo u tebe v dětství? Číms chtěl být?“

Vladimír Merta odpovídá, že pytlákem důlním inženýrem a pak teprve hudebníkem.

Vedou spolu rozhovor.

Arnošt Goldflam mu podává dřevěný nástroj podobný zobcové flétně a ptá se, co to je – jedná se o nástroj z rostliny bolševníku, hraje se na něho jako na příčnou flétnu.

Poté Vladimír Merta ukazuje, že se dá hrát i na dvě dřevěné lžičky.

A.Goldflam se s ním loučí - „Tak já vracím nástroje a děkujeme pěkně za návštěvu.“

CO BUDE DÁL? SERIÁL: Pan Tau (4. část: Pan Tau a Kouzelnice)

VSTUP

Harry Šoumen uvádí píseň od Ivany Anderlové – „Jsou tady zlé časy“.

VSTUP

A.Goldflam stojí v hřišti, před sebou má červený kočárek pro panenky.

Hovoří k TV divákům - „A teď tady mám pár dobrých tipů. Nejprve bych vás rád pozval na mezinárodní festival dokumentárních filmů o lidských právech Jeden svět. Vidět můžete filmy o dětech z různých zemí světa. O tom, jak žijí, v čem je to jiné, v čem naopak stejné nebo aspoň podobné. Festival probíhá v těchto dnech v Praze, kde skončí devátého března, ale pak bude putovat celou naší republikou. A jako každý rok je pro vás připravena výtvarná soutěž. Namalujte k některému filmu obrázek a pošlete ho na adresu Člověk v tísní. Na podzim si tady na hřišti soutěž vyhodnotíme a kousek filmu vám ukážeme. Veškeré informace najdete na internetové adrese www.jedensvet.cz. A ještě pozvánka na hory. Ovšem tu uslyšíte od ředitele jedné základní školy v Praze.“

POZVÁNKA

Ivan Tuček, ředitel ZŠ Plamínkové v Praze, zve TV diváky na lyžařské závody, které pořádá jejich škola.

VSTUP

Arnošt s Aničkou stojí ve studiu, mezi nimi je křeslo, o které je opřeno violoncello.

Arnošt - „Tak, a to je pro dnešek všechno.“

Anička - „Příště zase přijďte, bude legrace.“

Arnošt - „A vy přijdete taky, Aničko?“

Anička - „No, Arnošte, já bych ráda, ale to záleží na dětech.“

Arnošt k TV divákům - „Takže je to na vás. Když se budete chtít s Aničkou na našem hřišti setkat, pište, a nebo kdo neumí psát, namaluje srdíčko na adresu Česká televize.“

Anička - „Tak jo, já budu napnutá jako struna.“

Arnošt - „No hlavně, Aničko, si napněte struny tady na celle. Ať nám třeba zahrajete nějakou novou písničku.“

Anička - „To je pravda. Tak já se pro jistotou nějakou písničku naučím.“

Arnošt k TV divákům - „No tak se teda mějte a nezapomeňte – sraz tady na našem hřišti.“

Oba - „Na shledanou, ahoj.“ – mávají televizním divákům.

Jazyková analýza

Kontakt:

Moderátoři k dětem ve studiu:

„Tak, děti, jakpak jste se vyspali?“

„...Povím vám nějakou pohádku, chcete?“

„...Pohádku zrychlenou, znáte to?“

bude?“

„...Tak se nenechte rušit.“

„...Jak jsem se vám líbila jako princezna?“

„Jak se jmenuješ“

„...Co asi dělá tvoje maminka?“

„...Bobešek je morčátko?“

„...Co bys mu domu vzkázala?“

„...Zamáváme?“

Moderátoři k televizním divákům: „...Podívejme se, jaká je vaše oblíbená kniha.“

„A tak vám radím...“

„...Nejprve bych vás rád pozval na mezinárodní festival filmů o lidských právech Jeden svět...“

„Příště zase přijďte, bude legrace.“

„No tak se teda mějte a nezapomeňte – sraz
tady na našem hřišti. Na shledanou, ahoj.“

Výrazy z obecné češtiny:

to je hezký
ve všech seš vlastně oblíben
čímś chtěl být
přibalit do baťůžku
tys skládal hudbu

Slova expresivní:

sežral

Slova familiérní:

Danuška
Anička

Přirovnání:

budu napnutá jako struna

Větný význam a slovosled:

ale pohádku zrychlenou, znáte to?
tys skládal teď hudbu k druhému Fimfáru taky, že?
a co z toho bylo u tebe v dětství

Slova navíc:

tak – na začátku i na konci vět
a tak
no

5.4.2. Hřiště 7

POPIS STUDIA

Moderátorka sedí na skluzavce a zdraví televizní diváky – „Ahoj, jsem ráda, že se zase vidíme!“

Sjede dolů na zem, kde sedí děti. Pozdraví se s nimi a bere do rukou košík, ve kterém jsou pomlázky a velikonoční kraslice. Formou básničky dětem připomíná svátek – Velikonoce.

PRVNÍ VELIKONOČNÍ POHÁDKA: Mach a Šebestová na prázdninách

VSTUP

Záběr na psa, který Lucčiným hlasem promlouvá k divákům, že i psi se dívají na televizi.

Děti – hrají si na hřišti, je Boží hod velikonoční a Lucka jim nabízí pohoštění – malovaná vejíčka, mazanec – vysvětluje jeho význam, je symbolem slunce – slunce lidé uctívali. Velikonoční nádivka – sekanina, sekačka, hlavička – vypráví, z jakých surovin se připravuje.

I na Velikonoce, stejně jako i v jiné dny, by na sebe měli lidé dávat pozor.

TEĎ BYSTE SE DÍVAT MĚLI: Sosáci (část Neskákejte do skleníku)

VSTUP

Lucka leží na trávě na hřišti, vypráví televizním divákům o tom, jak se jednoho dne, když byla malá, ptala svého strýce, proč plete tak velikou velikonoční pomlázku. Strýc ji odpověděl, že se s ní chodí koledovat. Domů přinesl vždy malovaná vejíčka.

Lucka – „Proč slavíme Velikonoce?“

Děti – „Protože je jaro.“

Lucka – „A co děláte o Velikonocích?“

Děti – „Chodíme do školy, malujeme vejíčka, chodíme na pomlázku a do kostela.“

Děti zpívají velikonoční písničky.

Lucka sedí s dětmi v kruhu a vypráví dětem o škaredé (sazometné) středě.

ZA POHODOU DO POHÁDKY: Držte si klobouk

VSTUP

Lucka sedí u stolu s Danielou Fišerovou, spisovatelkou děl pro děti. Nabízí jí velikonoční pohoštění. Ptá se jí na pojmy, které souvisí s Velikonocemi.

Beránek – obětní zvíře, má souvislost s Ježíšem Kristem, který se obětoval pro ostatní.

JŮ A HELE

Hele lenoší na svém paloučku, Jů hledá zeli (prý se v jedné královské zemi pod zelím dají najít miminka). Hele poučuje, že děti nosí rodičům vrána a čáp. Jů ho opravuje, protože miminka rostou maminkám v bříšku. Oba začnou hledat na palouku dětičky, ale najdou jen opuštěnou panenku, o kterou se chtějí jako správní rodičové starat.

VSTUP

Lucka se ptá Daniely, co si myslí o věrnosti.

Má pro děti u televizních obrazovek hádanku:

*„Letadélko sviští nad lukama,
řídí ho pilotka nám dobře známá.
Kdo je pilotka? Víte to?“*

- je to včelka Mája

MÁJA RADOST DÁVÁ: Včelka Mája (67. část: Létající Alexandr)

VSTUP

Lucka se ptá Daniely na slovo ODPUŠTĚNÍ, co si pod tímto termínem představí?

VELIKONOČNÍ PÍSEŇ

VSTUP

Lucka uvádí následující seriál

DOBRODRUŽSTVÍ NA VLNÁCH: Jack Holborn (2. část)

VSTUP

Děti se klouzají na skluzavce.

VELIKONOČNÍ PÍSEŇ: interpretkou je Markéta Planková

VSTUP

Lucka se loučí s dětmi u obrazovek, přeje krásné svátky velikonoční.

ZÁBĚR NA PSA

Těší se na Lucku, protože ji má rád, a nabádá ostatní, aby si také řekli, že se mají rádi.

Jazyková analýza

Kontakt:

Lucka k dětem u televizních obrazovek: „Ahoj, jsem ráda, že se zase vidíme!“

Termíny:

kraslice

mazanec

velikonoční nádivka – sekanina, sekačka, hlavička

pomlázka

Boží hod velikonoční

škaredá (sazometná) středa

velikonoční beránek

Ježíš Kristus

5.4.3. Hřiště 7

POPIS STUDIA

Děti si hrají, házejí si s míčem, jezdí na koloběžce, holčičky vozí kočárek. Do studia přichází svižným krokem Lucie a zdraví se s dětmi.

VSTUP

Lucka se vítá s dětmi u televizních obrazovek i s dětmi ve studiu.

„Tak co, už jste vstali? Mně to dneska dalo pořádně zabrat – člověku se někdy chce ležet jenom tak v posteli, a nedělat nic, ale to by byla škoda, ne? Strávit celý den v posteli, když se venku děje tolik zajímavých věcí, a nebo když v televizi běží zrovna Hřiště 7. No a to jsem si právě řekla. Přeci se nebudeš povalovat v posteli, když tě na hřišti čeká spousta pohádek a kamarádů. No, a hned se mi vstávalo lépe.“ (kolem sebe má děti a hladí je po vlasech).

„Když si člověk dokáže každý den najít něco pěkného, kvůli čemu stojí za to vstát z postele, hned jde všechno líp od ruky, je to tak?“ (děti – ano).

POHÁDKA: Mikeš na pouti

VSTUP

Záběr na papírovou růži. Lucie – „Tak tyhle růže mám z loňské pouti. Vystřelil mi je Bobeš. A pak jsme šli na buřta a na labutě. To bylo žůžo!“

Obrací se k tv divákům – „Ale, co říkáte, že to není možný? Že se čuník na labutě nevejde? Ale ne, tyhle růže nejsou od čuníka Bobeše, ale od mého bývalého spolužáka Bedřicha Svačiny, kterému se říká Bobeš a je můj velký kamarád. Tak to se povedlo – čuník Bedřich Svačina, ten kdyby mě slyšel. No, raději to nebudu dál rozmazávat a pustíme si další pohádku. Tentokrát pro všechny Bobeše.“

POHÁDKA: Krušnohorské pohádky (část V. – Královna vodních skřítků)

VSTUP

Lucie leží na lavičce a spí, kolem ní chodí dokola děti, drží se za ruce a všichni říkají říkanku. „Vstávej, semínko, holala, bude z tebe fiala.“

Lucka a říká dětem, jak je hrozná. Nejprve že jim povídá, jak nejlépe vstát do nového dne, a pak tady usne na lavičce.

Opírá si hlavu o holčičku. „Ale ta únava je hrozná věc a někdy se proti ní těžko dá něco dělat. I když, když je člověk opravdu unavený, tak je nejlepší se pořádně a dobře vyspat. Ale když ta únava je spíš lenost, tak s tou se musíme pořádně poprat.“

Ptá se, jestli děti mají nějaký lék proti lenosti, děti odpovídají..

Obrací se k televizním divákům – „My si teď na chvilku ale odpočineme od pohádky, jenom chvilinku, nebojte se, podíváme se za Luděkem (Luděk Holý), který má pro nás jedno moc zajímavé povídání o jednom krásném, ale těžkém zaměstnání.“

DĚLÁNÍ, DĚLÁNÍ

Rozhovor s tanečnicí a přední sólistkou baletu Národního divadla v Praze – Terezou Podařilovou.

OD TANCOVÁNÍ K ČAROVÁNÍ: Malá čarodějnice...a báječný karneval

VSTUP

Lucka skáče a běhá po studiu.

Lucka – „Po ránu je dobré trochu se proskočit a pořádně se protáhnout. Může se vám zdát, že budete ještě unavenější, ale vaše tělo se zpevní, mysl se zbystří, prostě paráda. Ale kdo to má po ránu udýchat.“

Informuje, že do pořadu „s knížkou do batůžku“ přijde cvičitelka Hana Kynychová. Lucie se pokouší klikovat.

KNÍŽKA DO BATŮŽKU

Hana Kynychová vypráví dětem o svém vztahu ke knížkám a ke sportu. Vybrala knížku Krtek a potopa a čte z ní dětem ukázkou.

VSTUP

Záběr na Mufa – přehodí si přes sebe závoj a změněným hlasem o sobě říká, že je malá, velmi mírná bývalá lesní víla Rumcalka. Navoní se lesní vůní a letí se skrýt a zaútočit – má připravenou lest. Odlétá pryč.

Jů a Hele: povídají si, že v jejich okolí něco voní. Přilétá k nim Muf v přestrojení víly – chce zachránit a ochránit. Říká o sobě, že je ubohá Rumcalka bledá, že ji čarodějnice zaklela a zmenšila, protože jí (víle) záviděla krásu, nádherný půvab a hlas. Slibuje Jů a Hele, že jim uklidí, když ji políbí. Jů a Hele si

povídají, jak se takový polibek dělá. Muf je chce místo polibku zobnout, je ale odhalen – Jů a Hele mu strhávají závoj.

A TEĎ KÁJA! TOTIŽ MÁJA: Včelka Mája (95. část – Únos v mlze)

VSTUP

Lucka přichází do studia rázným krokem, na zádech má batůžek a dřevěnou hůl. Za ní jdou v zástupu děti. Moderátorka říká dětem – „Tak, hurá na cesty.“ Děti – „Hurá!“

Ptá se dětí, zda rádi cestují a kde všude byli a kdo si myslí, že byl nejdál. Poučuje děti, že nezáleží ani na tom, kdo byl nejdál, protože se říká: „Kdo nenajde štěstí doma, nenajde ho ani v cizině. Cestování je ten nejlepší způsob, jak zažít spoustu nových a zajímavých věcí.“

TEĎ BYSTE SE DÍVAT MĚLI

Povídání o Africe s Václavem Chaloupkem. Hostem je studentka, která se narodila v Keni.

A JAK SE ŽIJE V POHÁDCE: IX. díl – Civilizace si žádá své

VSTUP

Lucie drží v ruce plyšáky a ptá se dětí, zda mají rádi zvířata. Děti volají, že ano. Moderátorka mezi ně rozhazuje plyšové hračky. Ptá se, jestli mají rády i koťata nebo tygry. Děti odpovídají, že taky.

Dále se děti ptá, zda se tygrů nebojí.

Lucka – „Co když jsou na jevišti jako ve skupině Laura a její tygři. A to musí být pěkní odvážlivci, co chodí na jejich koncerty. Protože tihle tygři rozhodně v kleci nehrají.“

KLIP

Dětský pěvecký sbor Koťata zpívá na koncertě skupiny Laura a její tygři, píseň Maria letí do nebe.

VSTUP

Lucie sděluje – „To už je pro dnešek všechno. Ať jste tygři nebo koťata, vypněte televizi a honem běžte ven. Protože povalování se u televize neprosívá žádnému živočišnému druhu. A nezapomeňte, příště zase Hřiště! Ahoj!“ (všichni mávají TV divákům).

Jazyková analýza

Kontakt:

Lucka – k dětem u televizních obrazovek: „Ahoj, děti, dobré ráno, ahoj!“

„Tak co, už jste vstali? Mně to dneska dalo pořádně zabrat.“

„...Když si člověk dokáže každý den najít něco pěkného, kvůli čemu stojí za to vstát z postele, hned jde všechno líp od ruky, je to tak?“

„Ale, co říkáte, že to není možný?“

„Á, po ránu je dobré trochu se proskočit a pořádně se protáhnout.“

Lucka – k dětem ve studiu: „No, tak vám děkuju mockrát, tak jsem vstala a je ze mě fiala. Já jsem hrozná, co?“

„Máte nějaký recept proti lenosti?“ – „Jít na hřiště! A nebo TY dospělí si můžou dát kafe!“

„Kafe, aby nebyli unavení. A co ještě?“ – „Jít na fotbal.“

„Fotbal, jasně. Proti lenosti je nejlepší činnost. A to nejlíp taková, která nás baví, vid’?“

„Cestujete rádi? – „Ano!“

„A kde všude jste byli?“ – „V Chorvatsku, v Itálii, na Slovensku, v Česku, na chalupě v Krkonoších.“

„A kdo si myslíte, že jste byl nejdál?“ – „Nevíme.“

„Máte rádi zvířata?“ – „Ano!“

„A co koťata a tygr?“ – „Ty taky!“

„A to se jich nebojíte?“ – „No, když jsou v zoo, tak ne.“

„A co když jsou na jevišti? Jako v té skupině Laura a její tygři?“

Výrazy z obecné češtiny:

to není možný

Slova familiérní:

chvilinka

Slova expresivní:

povalovat v posteli

Slova odborná:

živočišný druh

Frazémy:

jít všechno líp od ruky

to bylo žůžo

Popěvek:

vstávej, semínko, holala, bude z tebe fiala

5.4.4. Míra využití jazyka

Hřiště 7 je pořad, který se skládá z několika pásem – pohádek, seriálů, ať už domácího či zahraničního původu. Děti v něm mohou projevit a vyjádřit svůj názor, jedná se tedy i o pořad, který je, v porovnání s ostatními, více publicistický. S tím souvisí také pestrost jazyka.

Já jsem se zaměřila na díly, ve kterých byl moderátorem v jednom případě Arnošt Goldflam a ve dvou potom Lucie Pernetová. Je zajímavé porovnat jednotlivé díly, které uvádí jiný moderátor a zkoumat, do jaké míry využívá jazyk. Rozdíly se objevují nejen v rovině verbální (pestrost jazyka, volba jazykových výrazů, čistota jazyka), ale i v rovině neverbální (mimika, gestikulace, haptika).

Z didaktického hlediska se oba dva tito moderátoři snaží být dítěti společníkem a důvěrníkem, přináší mu zábavu, ale zároveň se mu snaží i něco říct.¹⁵ Přitom se snaží docílit, aby děti nejenom tyto informace vstřebaly, ale aby si z nich také něco odnesly. Jak jsem zmínila již výše, rozdíly mezi moderátory se vyskytly právě v rovině jazyka.

Za vstupy s nejčistší podobou jazyka lze považovat ty, kterými provázel děti ve studiu i u televizních obrazovek Arnošt Goldflam. Užitím svérázného jazykového stylu vytváří ve studiu zvláštní atmosféru, a to zejména výběrem jazykových prostředků. Ve většině případů dodržuje zásady spisovnosti, ale v přímých kontaktech s dětmi se objevují výrazy z obecné češtiny:

to je hezký

ve všech seš oblíben

přibalit do baťůžku apod.

Zvláštním jevem, který činí Goldflamův styl svérázným, byl větný význam a slovosled užívaný při kontaktu s dětmi nebo hosty ve studiu:

ale pohádku zrychlenou, znáte to?

tys skládal teď hudbu k druhému Fimfáru taky, že?

a co z toho bylo u tebe v dětství

¹⁵ patrně ve velikonočním vysílání Hřiště 7, moderátorka pracuje s termíny, které souvisí s Velikonocemi

Arnošt Goldflam užívá často tzv. slova navíc typu:

tak – na začátku i na konci vět

a tak

no

Slova familiérní a expresivní se vyskytovala v menším počtu.

Odlišný jazykový styl jsem zaznamenala ve dvou dílech moderátorky Lucie Pernetové. Za zmínku stojí i odlišná složka neverbální – do moderování vnáší pohyb, elán a hravost v kombinaci s živostí.

Výrazy z obecné češtiny, slova familiérní a slova expresivní se vyskytují v ojedinělých případech.

Naopak častěji se vyskytují frazémy typu:

jít všechno líp od ruky

to bylo žůžo

Velikonoční vydání je typickým příkladem informativní roviny – snaží se dítěti sdělit nějaké nové informace a zároveň chce, aby si dítě poznatky osvojilo. V tomto dílu se objevuje řada velikonočních termínů:

kraslice, mazanec, velikonoční nádivka – sekanina, sekačka, hlavička, pomlázka, velikonoční beránek

škaredá (sazometná středa), Boží hod, Ježíš Kristus.

V porovnání s Kouzelnou školkou je Hřiště 7 určeno starším dětem, o čemž právě vypovídá i jazyková rovina. Moderátoři mohou pracovat s termíny, které vyžadují vyšší jazykové vnímání a s ním spojenou percepci okolního světa, a to je možné u respondentů vyššího věku než jsou respondenti např. Kouzelné školky.

5.5. SuperPomeranč

5.5.1. *SuperPomeranč*

POPIS STUDIA

Martin Zeller sedí ve studiu a zdraví se s televizními diváky - „Ahoj, vítám vás u Pomeranče. Tak na co se můžete dneska těšit? Třeba na Nirvanu, nebo na podivuhodného sběratele. Mám tady dvojce kola – jedny na písku a jedny na sněhu a samozřejmě super klipy, jako je třeba tendle.“

KLIP

skupina The chemical brothers

VSTUP

Martin sedí na pohovce - „Různý lidi sbíraj různý věci. Sbíraj třeba známky, nebo pohlednice, nebo někdo sbírá taky jaguáry, že jo, ale tenhle pán sbírá teda neuvěřitelný věci. Sbírá figurky od „Člověče, nezlob se“ a ještě jim dává jména.“

EXCESY

Záběr na děti, které hrají „Člověče, nezlob se“. Rozhovor s Patrikem Linhartem – sběratelem figurek.

HOST VE STUDIU

Martin – „Nadešel ten pravý čas, abysme si pozvali nějaký hosty, tak tady jsou, a jsou to kluci z kapely Clou.“

Zdraví se s nimi – „Čau, ahoj. Proč jste tady? Já vám to řeknu, proč jste tady, protože máte desku, že jo. Debutovou desku, která se jmenuje „Postcards“ a k ní super klip.“

KLIP

ukázka

VSTUP

Povídání o desce, celou dobu hraje podkresleně hudba, rozhovor se mísí s hudební ukázkou – klipem.

Martin - „Ten klip je taky dobřej, vypadá, že je profi vybavenej. Kdo to dělal, nebo jak jste přišli k takovému klipu?“

- „Ten klip je nafilmovanej, kde jste vzali jako na film.“

„Dík za návštěvu, hodně štěstí, doufám, že se potkáme na nějakým vymazleným festivalu.“

Martin zadává soutěžní otázku pro diváky a informuje o možných výherních cenách.

Loučí se s kapelou.

Martin - „Víte, co je nejlepší? Nejlepší je, když u nás je zima, sebrat se a jet někam, kde je teplo. Tak jako to udělali třeba kluci z „monkeys“, který si vzali kola a jeli do Kalifornie.“

RYCHLE A ZBĚSILE

Reportáž s Kamilem Feiferem a Honzou Janečkem.

VSTUP

Martin k televizním divákům - „Dobrý, co? A teď si představte, že v tu samou dobu Michal Mároš s partičkou kámošů si řekli, že si přijdou zajezdit taky, ale vzali to pro změnu do Pece pod Sněžkou, kde byl sníh a jezdili na tom sněhu – na sjezdovce.“

EXCESY

KLIP

skupina Roots Manuva

VSTUP

„Každý se někdy cítí mizerně, ale měl by se koukat, že třeba někdo jinej je na tom o něco hůř. Například uprchlíci. A vlastně jakoby na seznámení lidí s problémy uprchlíků, je vymyšlenej takovej supr projekt, kterej se jmenuje „Pod jedním sluncem“ a o tom projektu nám teď bude vyprávět Petr (Petr Minařík) – autor projektu.“

Zdraví se spolu.

VSTUP

Moderátor leží na pohovce a hovoří k televizním divákům - „Osobně si myslím, že Nirvana dokázala to samý v devadesátých letech, co dokázala [Henrics] v šedesátých. A to, že změnili dějiny hudby.“

M – MIX

Nirvana – Smells like teen spirit, 1991 – Martin Zeller vypráví o historii této skupiny.

V pozadí hraje hudba, na obrazovce běží ukázky z klipů.

- Come as you are, 1991
- Lithium, 1991
- In bloom, 1991
- Heart shaped box, 1993
- About a girl, 1991

VSTUP

Moderátor se loučí s televizními diváky - „Nezbejvá, než se už rozloučit jenom a pozvat vás na příští díl.“

Prozrazuje, co bude v příštím díle.

Jazyková analýza textu

Kontakt:

Martin k TV divákům: „Ahoj, vítám vás u Pomeranče. Tak na co se můžete dneska těšit?...“

„Víte, co je nejlepší? Nejlepší je, když u nás je zima, sebrat se a jet někam, kde je teplo...“

„Dobrý, co?...“

„Nezbejvá, než se už rozloučit jenom a pozvat vás na příští díl.“

časté užívání dovětky „že jo“

Výrazy z obecné češtiny:

na podivuhodného sběratele
různý lidi sbíraj různý věci
neuvěřitelný věci
abysme si pozvali
klip - dost dobrej
klip je nafilmovanej
potkat se na vymazlenym festivalu

kluci, který...
každej
někdo jinej
vymyšlenej takovej supr projekt, kterej...
osobně si myslím
v devadesátech, šedesátech letech
nezbejvá

Slova expresivní:

profi vybavenej
partička kámošů

Krácení:

vymazlenym
myslím si

Záměna hlásek:

tendle klip
jak jste přišli k takový mudle klipu

Oxymóron:

na vymazlenym festivalu

Větný význam a slovosled:

nezbejvá, než se už rozloučit jenom a pozvat vás na příští díl

Slova navíc:

dobrá, co...
že jo
jako

5.5.2. SuperPomeranč

VSTUP

Martin se zdraví s televizními diváky a prozrazuje, o čem bude dnešní díl - „Ahoj, vítám vás u Pomeranče, copak tady pro vás na dnešek máme. Takže – bojový umění, vodní ródeo, rady pro začínající bubeníky a Invex. A že bych vám ještě něco přihodil? Tak jo. Přihodím ještě něco a k tomu i klip.“

KLIP

skupina Horkýže slíže

HOST VE STUDIU

M. Zeller vypráví o benefičním koncertu pro Pákistán, který se odehrál v Praze. Hrál na něm spousta kapel a mezi nimi byla i Tamtam orchestra.

Ve studiu je člen této skupiny, Miloš Vacík, který se koncertu zúčastnil a vypráví o podrobnostech.

M – MIX

rozhovor s Markem Žežulkou, profesionálním bubeníkem.

VSTUP

pokračování v rozhovoru s hostem ve studiu.

REPORTÁŽ

Franz Braun předvádí bojové umění.

VSTUP

Martin uvádí soutěžní otázku a ukazuje ceny, které mohou diváci vyhrát.

RYCHLE A ZBĚSILE

Štěpán Fiedler předvádí svoje umění – vodní ródeo.

VSTUP

Záběr na Martina Zellera, který uvádí klip pražské skupiny.

KLIP

skupina Madfinger

HI – TECH

Záběry z brněnského výstaviště – Invexu, reportáže s kluky, kteří hrají počítačové hry.

VSTUP

Martin uvádí následující reportáž – video o vodním lyžování.

VIDEO

vodní lyžování

VSTUP

Moderátor vypráví o nevýhodách zimy.

K televizním divákům – „Víte, co je na zimě nejhorší? Když si vezmete dobrou zimní bundu, tak je vám potom strašný vedro v tramvaji. Když si vezmete vo něco horší bundu, tak vám sice není takový vedro v tramvaji, ale je vám strašná kládá venku.

Dodneška jsem to nevychytil. Podle mě je nejlepší se asi odstěhovat do nějakýho teplýho kraje. Tam vlastně si nemusím kupovat zimní bundu – a nebo se odstěhovat někam, kde nemají tramvaje. Tam to taky nebudu muset řešit.“

Loučí se s televizními diváky – „No, hele, mějte se krásně“, a seznamuje je s dalším dílem.

Jazyková analýza textu

Kontakt:

Martin se vítá s televizními diváky: „Ahoj, vítám vás u Pomeranče, copak tady pro vás na dnešek mám...“

- loučí s televizními diváky: „No, hele, mějte se krásně..“

Výrazy z obecné češtiny:

bojový umění

čtrnáctýho listopadu

v Praze na Letný

no, on v tý kapele hraje

nějaký peníze

ted'kon

pustíme si něco hezkýho

někdo jinej

do tý vody
strašný vedro
takový vedro

Slova expresivní:

„A že bych vám ještě něco přihodil...“
kapela vyšvihla klip
strašná kláda venku

Krácení:

přihodim
nemusim
nemaj
v cirkusovym šapitó

Protetické v-:

vyprávět vo koncertu
vobčas
vodstěhovat do nákýho teplýho kraje

Znělá výslovnost:

konzert v šapitó

Slova navíc:

že jo
začátek věty – tak, takže
vlastně

5.5.3. SuperPomeranč

POPIS STUDIA

Jihlavský nízkoprahový klub pro mladé lidi.

VSTUP

Martin Zeller představuje prvního hosta – Martinu Příbylovou. Povídají si o streetworku (práce na ulici, vyvinutá ze sociální práce). Streetworker chodí do terénu, nabízí mladým lidem možnost trávit volné chvíle v klubu.

STYL

Nový sport – dovednosti se sekyrou, ruční a motorovou pilou.

VSTUP

Pokračování rozhovoru.

Martin - „Kdo všechno může do klubu přijít“ (minimální věk je 14 let).

KLIP

skupina Sepultura

VSTUP

Ve studiu je další host, streetworker Josef Novotný, který chodí do terénu. Martin se ho ptá, co všechno tato práce obnáší.

ZABIJ NUDU

reportáž o bojovém umění – Banethi, Shaolin

RYCHLE A ZBĚSILE

reportáž o in-line bruslení

X – TREMEVIDEO

skoky přes cokoliv

KLIP

skupina Catch 22

5 OD ZELLERA

Martin Zeller sedí před panelovým domem, uvádí informace o skupině Premiér.

KLIP

skupina Premiér

VSTUP

Rozhovor s Jirkou Zemanem (leader kapely Wohnout) o turné skupin, kde vystoupí: Tři sestry, Wohnout, Vypsaná fixa a Jaroslav Uhlíř. Tři koncerty se budou konat na podporu klubů typu streetworker.

KLIP

skupina Wohnout

VSTUP

pokračování v rozhovoru s Jirkou Zemanem

KLIP

skupina Status Presents

VSTUP

Záběr do prostoru klubu. Martin Zeller podává informace o členu jedné skupiny.

KLIP

skupina Soulfly

VSTUP

U zdi pomalované sgrafiti Zeller uvádí poslední klip.

KLIP

skupina The Switch

VSTUP

rekapitulace všech pěti klipů (viz 5 od Zellera)

Jazyková analýza textu

Kontakt:

Martin Zeller – navozování rozhovoru s někým začíná často: „Hele,...“ („Hele, a co teda přesně se dá v klubu dělat..“, „Hele, a když je teda zima“)

- rozloučení s tv diváky: „Mějte se hezky, čau...“

Výrazy z obecné češtiny:

někdo takovej

různý přednášky pro děcka

kde se vzala jakoby ta idea takovýchle klubů
nějaký peníze
to je jasný, logický
nějaký jiný aktivity
ted'konc
takový různý partičky
s těma lidma
jak je to se zákonama
lidi sou zaměstnaný
vy pracujete s dobrovolníkama
když budu chtít bejt dobrovolník
nějaký informace
to pak řešej policajti
je dost pravděpodobný
a hurá na dnešní druhej klip
tadyta kapela
čtvrtýho listopadu
v Havl Brodě
z minulýho tejdne
novej klip
zbejvá
končej
do tý doby

Slova expresivní:

prachy
krutej comback

Krácení:

pustim vám

Vypouštění hlásek:

třea – vypouštění hlásky „b“

čoeče – vypouštění hlásky „v“

Záměna hlásek:

jaká je historie tohodle klubu

Protetické v-:

vo klubech

vodkad' lidi vyražej

vodpočineme si

budeme se bavit vo náplni volnýho času

vobčanky

otázka pro voba

píšete si vo ně často

vo čem je

vo co přesně de

vodejdeš

Znělá výslovnost:

odevřený kluby

5.5.4. Míra využití jazyka

SuperPomeranč je pořad, který je zaměřen na skupinu respondentů ve věku kolem 15 let. Tomu je přizpůsoben jazyk pořadu, který reprezentuje jeho moderátor – Martin Zeller, rockový hudebník.

Pro osoby kladoucí důraz na spisovnou a čistou podobu jazyka je tento pořad trnem v oku. V jednotlivých dílech mohou diváci zaznamenat celou řadu výrazů z obecné češtiny, slova expresivní, protetické v-, moderátor velmi často krátí nebo zcela vypouští některé hlásky, zaměňuje hlásky a užívá tzv. slov navíc. O těchto jevech se zmíním v následujících odstavcích.

Jak jsem již uvedla výše, tento pořad je zaměřen na skupinu určitého věku. Jazyk, kterým se hovoří na okruh diváků SuperPomeranče, může způsobit negativní reakce u jiné věkové skupiny.

Zjevů, které jsou v pořadu zastoupeny nehojněji, se řadí výrazy z obecné češtiny:

na podivuhodného sběratele, strašný vedro, takový vedro, idea takovýchle klubů, do té doby, abychom si pozvali, každej, jinej, kterej, bojový umění, zbejvá, nezbejvá, končej, budu chtít bejt, to pak řešej policajti, ted'kon, ted'konc, tadyta kapela, v Praze na Letný, v Havl Brodě, se zákonama, s dobrovolníkama

Slova expresivní slouží k ozvláštnění běžného sdělení:

profi vybaveném, partička kámošů, kapela vyšvihla klip, strašná kláda venku, prachy, krutej comeback, a že bych vám ještě něco přihodil

V pořadu jsou ve velké míře zastoupena slova s protetickým v-. Moderátor jich, podle mého názoru, užívá přehnaně moc. Pro příklad uvádím některá z nich:

vyprávět vo koncertu, vobčas, vodstěhovat se, vo klubech, vodkad', vodpočineme si, vobčanky, vo čem, vodejdeš

Patrné je krácení některých slov nebo slovních výrazů. Zkracováním slov moderátor může navozovat u diváků nadhled nad sdělovanou skutečností a přibližovat se jejich jazykovému vnímání:

myslim si, přihodim, nemusim, nemaj, v cirkusovym šapitó, pustim vám

Stejně jako v předchozím případě může nadhled nad sdělovanou skutečností vyvolávat záměna hlásek či vypouštění hlásek:

tendle klip, jak jste přišli k takovýmudle klipu, historie tohohle klubu

třea – vypouštění hlásky –b-, *čoeče* – vypouštění hlásky –v-

V jednom případě jsem zaznamenala zvláštní větný význam a slovosled, který byl zřejmě dán tím, že moderátor rychleji myslel, než mluvil. Na druhou stranu vyvolává dojem autentičnosti a nestrojenosti:

nezbejvá, než se už rozloučit jenom a pozvat vás na příští díl

Martin Zeller, stejně jako jiní moderátoři různých pořadů, užívá některá slova navíc. V tomto pořadu je jejich výskyt ale hojnější, než je tomu v pořadech jiných. Jedná se např. o tato slova:

tak, takže – na začátku vět

dobrý, co

že jo

jako

vlastně

V každém jednotlivém díle SuperPomeranče najdeme výše popsané jevy. Otázkou zůstává, do jaké míry má televize právo modifikovat jazyk, aby se přiblížil divákovi.

Jisté je, že médium, v tomto případě televize, nesmí ničit jazyk. Moderátor se chce přiblížit divákům – té věkové skupině, která SuperPomeranč sleduje. Proto jazyk tohoto pořadu ustupuje jazykovému sdělení, to znamená, vyskytují se v něm jevy, které mohou na skupiny jiného věku či respondenty jiných typů pořadů působit negativně.

Jazykový styl moderátora je, podle mého názoru, vhodný, a to vzhledem k věkové skupině respondentů SuperPomeranče. Moderátor se nesnaží obohatit jazyk této skupiny, ale snaží se jí přiblížit a tím navázat užší kontakt s divákem.

Bylo by zajímavé sledovat, jak by byl pořad přijat u diváků tohoto věkového složení, kdyby byl natočen jazykově čistě a se stejným obsahem. Myslím si ale, že by neměl u diváků takový ohlas, jako má pořad stávající.

ZÁVĚR

V úvodu jsem se zmínila o tom, že na televizní problematiku budu nahlížet na bázi úzkého vzorku televizních pořadů pro děti a mládež. V tomto ohledu jsem se ale zmýlila.

Tento zdánlivě úzký vzorek se přede mnou s postupem času rozprostřel jako nekonečný lán. Už teď vím, že by stálo za to sledovat a zabývat se dalšími pořady a dokonce i dalšími žánry v oblasti pořadů pro děti a mládež a co hlavně, bylo by dobré nahlížet je z nejrůznějších hledisek, např. sledovanosti, míry didaktičnosti, provést rozbory z hledisek psychologických, estetických apod.

Možná se mi někdy v budoucnu podaří se k otevřené problematice vrátit, možná to udělá někdo z mladších spolužáků v diplomových pracích, které na svůj vznik teprve čekají. Jsem totiž přesvědčena, že ve směru, kterým se tato práce vydala, se nachází celá škála lákavých a vzrušujících a určitě i krásných cest, které vedou dál.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BETRAND, Y. *Soudobá teorie ve vzdělávání*. Praha: Portál, 1998.
- [2] BLAŽEK, B. *Tváří tvář obrazovce*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1995.
- [3] CARLGREN, F. *Výchova ke svobodě*. Praha: Baltazar, 1991.
- [4] GAVORA, P. *Pedagogická komunikácia*. Bratislava: Veda, 1988.
- [5] KOPŘIVA, L. *Lidský vztah jako součást profese*. Praha: Portál, 1997.
- [6] Mc. QUAIL, D. *Úvod do masové komunikace*. Praha: Portál, 1998.
- [7] PRŮCHA, J. *Vzdělávání a školství ve světě*. Praha: Portál, 1998.
- [8] RÝDL, K. *Jak dosáhnout spoluzodpovědnosti žáka*. Praha: Strom, 1998.
- [9] ŘÍČAN, Z.; PITHARTOVÁ J. *Krotíme obrazovku*. Praha: Portál, 1995.
- [10] TOKÁROVÁ, A. *Sociálna práca*. Prešov: Akcent print, 2003.
- [11] ZELINA, M. *Alternatívne školstvo*. Bratislava: IRIS, 2000.
- [12] KÖPPLOVÁ, B. A KOL. *Dějiny českých médií v datech. rozhlas, televize, mediální právo*. Praha: Karolinum, 2003.
- [13] BARTÁK, J. *Média jako překážka v komunikaci – soubor textů z mezinárodní konference*. Praha: Votobia, 2003.
- [14] McLUHAN, M. *Jak rozumět médiím*. Praha: Odeon, 1991.

Elektronické zdroje

- [15] <http://www.cesktelevize.cz/ct/historie/index.php>
- [16] <http://www.rvp.cz/sekce/182>
- [17] <http://www.rvp.cz/clanek/282/546>
- [18] <http://www.rvp.cz/clanek/282/547>
- [19] <http://www.rvp.cz/clanek/282/550>
- [20] <http://www.rvp.cz/clanek/282/551>

- [21] <http://www.rvp.cz/clanek/282/553>
- [22] <http://www.rvp.cz/clanek/282/555>
- [23] <http://www.rvp.cz/clanek/282/543>
- [24] <http://www.rvp.cz/clanek/282/545>
- [25] <http://www.rvp.cz/clanek/282/541>
- [26] <http://www.rvp.cz/clanek/282/544>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Ukázky scénářů vybraných pořadů

Příloha č. 2 – DVD s ukázkami vybraných pořadů

KOUZELNÁ ŠKOLKA 5

207 552 11105

N: 2. 1. 2007

V: 9. 1. 2007

Autor:	Václava Ledvinková
Dramaturgie:	Kristýna Dobešová
Režie:	Jan Soukup
Produkce:	Ivana Neumanová

Pohádky:

1. Pošťák Pat II. řada č. 6 (P)

15:00

Pošťák Pat a velcí motýli

206 552 11705/0006

2V 66225 11:17:30 – 11:32:30

2. Koki 10.

5:09

Jak Koki měnil až vyměnil

297 352 12856/0010

2G 29722 10:58:00 – 01:03:09

Prostředí: studio Kouzelné školky s obvyklou dekorací, součástí dekorace je i namalovaný strom bez listů s dutinou v kmeni

Účinkují: Dáda, loutky Klára a Oskar, děti

Rekvizity: obrázky jezevce, lišky, ježka, sýkorky, kosa a vlaštovky

Noviny

Květináč se zeleným osením

Dáda má na sobě vestičku, sako nebo kabátek

Vstup I.

Dáda vchází po špičkách do studia,
přivítá děti zamáváním.

Pak rozhodí rukama.

Přiloží dlaně k ústům a volá.

Děti začnou nejdřív vykukovat, pak i
vylézat ze svých úkrytů.

Dáda se směje. PROSTŘIH na
Oskara a Klárku, pak zpět.

Děti přicházejí k Dádě, odporují jí.

Dáda pokrčí rameny, potom nastaví
dlaň a na ni spolu s pozdravem
dopadnou dětské ruce.

Všichni si sedají.

Dáda:

Ahoj, holčičky a kluci!

Tak já se sem plížím po špičkách a nikde
nikdo!

Haló, myšičky a myšáci, vylezte z děr!

Dítě:

Dádo, jak o nás můžeš vědět?

Dáda:

Jednoduše. Klárka s Oskárkem jsou tady,
já taky. Kdo tedy chybí?

Dítě:

Jenže nejsme žádné myši.

Jiné dítě:

Ani myšáci.

Dáda:

Poschovávali jste se do všech skulin a děr
jako myšky. Takže ahoj, myšičky!

Děti:

Ahoj!

Dítě:

Ale Dádo, v dírách nežijou přece jenom
myši.

Dáda:

Ne, taky křečci nebo syslové. Na zimu se
schovali pod zem i hadi a štíři.

Dítě:

A jezevec.

Dáda:

Ano. Tenhle samotářský brach je zalezlý v

Dáda ukáže obrázek jezevce,

obrázek lišky,

obrázek ježka.

Dáda vstane, jde ke stromu
namalovanému na dekoraci
(příp. tabuli) a ukáže na dutinu
v kmeni.

Děti se překřikují.

Dáda přikývne. Pak ukáže na větev
stromu.

noře a spí svůj zimní sen.

Dítě:

A co liška?

Dáda:

Ta sice bydlí pod zemí, má tam
vybudovaný úplný liščí hrad, ale zimu
neprospí. Kde ji máme...? Á, tady!

Dítě:

Ale ježek jo.

Dáda:

Máš pravdu.

Bodlináč se zahrabe většinou do nějaké
hromady listí, mávne na nás: „Mějte se
tu!“ a probudí se až na jaře.

A kdopak by mohl bydlet tady v té dutině?
Co myslíte?

Děti:

Sova. Kuna. Veverka.

Dáda:

Správně. Kdokoli z nich. A ve větvích
bychom našli...?

Dítě:

Ptačí hnízda.

Dáda:

Správně, jenže teď v zimě jich tam moc
nenajdeme, protože většina ptáčků
odletěla za teplem.

Dítě:

Ale někteří tu přece zůstali.

Dáda:

Někteří ano. Jenom si teď v zimě nebudují
hnízda.

Jiné dítě:

Dádo, my máme na zahradě takovou velkou jabloň a ta je vždycky obsypaná ptáčky.

Dáda:

Ty je asi krmíš, vid'?' Proto se jim u vás líbí.

Dítě:

Hm. Dávám jim semínka a taky lojové koule.

Dáda postupně ukazuje obrázky – sýkorka. Děti se překřikují.

Dáda:

To děláš moc dobře. Schválně děti, kteří ptáčci tu s námi v zimě zůstávají? Sýkorky?

Obrázek kosa.

Děti:

Ano, ano...

Dáda:

A co naši známí kosové?

Obrázek vlaštovky.

Děti:

Ano. Taky. Určitě...

Dáda:

A co vlaštovky?

Dáda přikývne a rukama ukáže kamsi do dálky. Pak promluví do kamery. Nakonec pošle z dlaně pohádku.

Děti:

Ne. Ty ne.. Ty odlétají....

Dáda:

Ty už jsou dávno někde v teploučké Africe. Ale jejich chyba. Nikdy nepoznají sních, nezažijí koulování a je mi líto, vlaštovičky, neuvidíte ani tu dnešní pohádku o poštáku Patovi a motýlech.

4. Pohádka

Pošták Pat II. řada č. 6 (P)

Pošták Pat a velcí motýli

15:00

5. Vstup 2

Klárka s Oskarem jsou v hnízdě.

Oskar:

Ty, Klárko, víš, že já bych si to docela rád někdy s nějakou vlaštovkou vyměnil?!

Klárka se vyjuká.

Klárka:

Blázníš?! To jako že bys letěl na zimu do Afriky?

Oskar se holedbá.

Oskar:

A proč ne?

Klárka jakoby omdlívá.

Klárka:

Já padám, Oskárku, to jsou nápady! Vždyť bys tu dalekou cestu nezvládl! Nejsi na to stavěný.

Oskar se natřásá, dává na odiv své tělo.

Oskar:

Náhodou! Já jsem **moc dobře** stavěný.

Koukni!

Klárka:

Koukám, koukám a vidím, že jsi jen docela obyčejný kos.

Oskar si ještě přisadí,

Oskar:

Náhodou! Mám sílu a výdrž.

ale Klárka ho utře.

Klárka:

A upovídaný zobák. My, kosi, prostě moře nedokážeme přeletět, víš?

Oskar se tváří nejdřív schlíple, pak ale rozjásaně vyletí.

Oskar:

Hm... Jé, mám nápad, Klárko! Já si do Afriky zaletím letadlem.

Klárka se chichotá.

Klárka:

Chichichi! A to jako půjdeš, řekneš: „Dobrý den! Já jsem kos Oskar a chci s vámi letět do Afriky.“

Oba jsou ve sporu, Klárka si Oskara trochu dobírá.

Oskar:

A proč ne?

Klárka:

A oni tě jen tak pustí do letadla?

Oskar se stále pokouší prosadit, při závěrečném závěru jsou před ním rozloženy noviny (obráceně).

Oskar:

Jasně že si nejdřív koupím letenku, pak teprve nastoupím, posadím se, usměvavá letuška mi přinese něco na zub, teda do zobáčku, přečtu si noviny...

Klárka:

Obráceně.

Oskar:

Co?

Klárka se směje. Zcela zřetelně vidíme noviny, které jsou vzhůru nohama.

Klárka:

Takhle bys toho moc nepřečetl. Máš je vzhůru nohama.

Oskar:

Noviny žádné nohy nemají, víš. ...A navíc, já bych je ani číst nemusel.

Oskar truceje.

Na Oskara se snesou noviny, on pod nimi zmizí, chrupne a vzápětí opět vykukne.

Jen bych si tak pod nimi zdříml – chrrr - a probudil bych se až tam v tom teplém a stále zeleném koutku světa.

Klárka:

Tak jo. Tak leť, bráško. Ale my tu s dětmi zůstaneme. A víš proč?

Klárku už to nebaví, přikývne.

Oskar:

Ne.

Klárka:

Protože v tom **našem koutku světa** teď sice trochu mrazí, máme tu hlavně bílou a šedou barvu, občas nás zebou uši i zobáčky, ale máme tu i řůru zábavy. Že jo, kluci a holky?

Pak vybidne děti k odpovědi.

Děti:

Jo! Jasně!

STŘIH : děti vyskočí, překřikují se.

Jedno z nich začne vypočítávat na prstech.

Dítě:

Třeba lyžovačku, koulovačku,
sáňkovačku, bobovačku...

Klárka:

Pss, pss, pss! A taky pohádečku. Tady je!

STŘIH: Klárka, která se to snaží
zklidnit a ukončit.

6. Pohádka

Koki 10

Jak Koki měnil až vyměnil

5:09

7. Vstup 3

Dáda s dětmi sedí v kruhu.

Dáda:

My jsme tady dneska mluvili o zimě, ale
je pravda, že až přijde jaro, příroda se
zazelená, , probudí se zimní spáči, vrátí
se k nám ptáčci, bude nám veseleji.

Třeba si budeme zpívat:

(*zanotuje*) Na tý louce zelený...

Znáte ji?

Děti přikyvuji.

Dítě:

Já ji znám, ale nemusí se zpívat celá.

Dáda rozumí, ale nechá vysvětlit dítě.

Dáda:

Aha, já vím, jak to myslíš.

Dítě ukazuje, jakými gesty nahradit
slova. Louka – zakrouží rukou před
sebou, jelen – naznačí parohy,
mysliveček – jakoby střílí puškou.

Dítě:

Třeba místo slova louka se ukáže takhle.
Jelen to jsou parohy a mysliveček – pif
paf! – puška.

Dáda:

Dobře, tak to zkusíme.

Děti a Dáda zpívají bez repetice, slova
„louka, jelen, mysliveček“ nahrazují
gesty, Dáda je vyzpívává sama

popěvkem.

Dáda se chytí za vestičku.

Jedno z dětí vyskočí a rukama i ústy
naznačí pasení.

Všichni zpívají a k předchozím slovům,
nahrazují ještě další dvě – „kamizolka,
pást“.

Dáda vyzve děti.

Jedno z dětí podá doprostřed nádobu –
květináč s nějakým zeleným porostem
(osení, vánoční čtyřlístek).

Dáda zatleská, pak vezme do rukou
květináč a poté se rozloučí.

Děti se přidají, zamávají.

Dáda + děti (zpívají):

Na tý *lala* zelený
pasou se tam *lalala*
pase je tam *lalalala*
v kamizolce zelený.

A teď nahradíme kamizolku.

Dítě:

Můžeme se i pást.

Dáda:

Proč ne? Tři dva jedna...

Dáda + děti (zpívají):

Na tý *lala* zelený
lala se tam *lalala*
lala je tam *lalalala*
v *lalalala* zelený.

Dáda:

A do třetice. Kde co máme zeleného?

Takže namísto slova zelený, ukážeme
sem.

Dáda + děti (zpívají):

Na tý *lala lalala*
lala se tam *lalala*
lala je tam *lalalala*
v *lalalala lá-a-a-a*.

Dáda:

Výborně! Na takovouhle svěže zelenou
travičku si musíme ještě nějaký čas
počkat, děti, ale na Kouzelnou školku
nám stačí počkat jen do zítřka.
Tak ahoj!

Děti:

Ahoj!

Česká televize

Centrum tvorby pro děti a mládež

Hřiště číslo 7

Díl 26.

místo pro zábavu všeho druhu

Dramaturg: L. Horký
Autor: Michal Zelenka
Produkce: L. Růžková
Režie: A. Vomáčka

IDEC: 206 55211035
Natáčení: 7.9. 2006
Vysílání: 22. 10. 2006

Dekorace:

Víceúčelová dekorace ve výtvarném pojetí Stanislava Holého

V pořadu vystupují:

Moderátor – Martin Dejdar

Děti (Radka Tesárková 602 610 419, **724 350 605**)

Rekvizity:

maska kocoura (ručně vyrobená) pro Martina
materiál k výrobě masek (viz scénář) + rozdělané masky
kostýmní náznak pro Martina-školáka a Martina-tátu

Pozn:

Písnička z Hodiny zpěvu je na pásu 2G 9944.

OPRAVENÝ Sled jednotlivých příspěvků:

1) Úvodní znělka pořadu

0:20

2) Vstup 1 - studio	cca 1:00
3) O Mikešovi č. 4
„Mikeš vypráví pohádku“
274 353 99358/0004
2V-21457 00:27:00 – 00:33:46	06:46
4) Vstup 2 a) - studio - uvedení písničky
Archivní písnička („Němé tváře“ z Hodiny zpěvu)
Vstup 2 b)	cca 1:30
cca 2,00
cca 0,15
5) Krušnohorské pohádky
Ovčák a krásná panna
297 351 11771/5
2V—1908 10:27:00 – 10:35:11	08:11
6) Vstup 3 - studio - uvedení ankety	cca 1:15
7) Anketa
„Co bys neřekl(a) před svými rodiči?“
206 552 11066/0019
2V-34397 10:32:00 – 10:32:52	00:52
8) Vstup 4 – studio – shrnutí ankety	cca 2:00
9) Malá čarodějnice č. 8
“Malá čarodějnice a střelecká slavnost”
283 350 95092/0008
2C-4981 01:04:46 – 01:12:01	07:15
10) Co možná nevíte 16 - Zlatý oříšek
„Michal Doubek, košíkář“
206 552 11069/0016
2V 58499 10:25:00 – 10:28:06	cca 02:51
11) Příběhy Jů a Hele - arevhi
206 552 11065/	cca 5:00
12) Včelka Mája č. 94
“Vítání královny”
286 330 35213/0094
2V-56805 11:15:00 – 11:38:48	23:48
13) Co možná nevíte - S Jakubem do světa
Kazachstán II.
206 552 11070/0009
(bude upřesněno, není střiženo)	cca 04:00

14) **Arabela č. 8**
"Jeníček a Mařenka"
280 350 95020/0008
2V-48357 00:33:00 – 01:01:54 28:54

!!! pozn: vyškrtnutý VSTUP 5 a cyklus DĚTI KRESLÍ PÍSNÍČKY !!!

15) **Vstup 5 (dříve 6) - studio - rozloučení** cca 1,00

16) **Závěrečná znělka a titulky** 0:30

1) Úvodní znělka pořadu

0,20

3) Vstup 1 - studio

cca 1,00

Do studia přichází Martin. Má na obličejí papírovou masku kocoura. Má kočičí pohyby.

jsem,

Martin si sundá masku.

ale

vlastně máte

hrát a vezme

nemá

Martin si znovu nandá masku a mňoukne.

kdybych měl

na vás

kocour

Třeba Kocour

kocourek

Sundá si masku.

Martin:

Dobré ráno děti. Poznáte, kdo

mňau?

děti (křičí):

Kocour.

Ale žádný kocour! Jsem to já,

v masce kocoura. I když,

pravdu. Když si chce člověk

si na sebe masku, tak se mu to

kazit. Takže, co jsem teď?

děti:

...Kocour...

Martin:

A teď schválně: Co bych byl,

dál na sobě masku, ale mluvil

lidskou řečí?

děti reagují...

Martin:

Přesně tak. Stal by se ze mě

pohádkový, kocour mluvící.

v botách a nebo ještě lépe

Mikeš.

takovou masku

Ukáže masku do kamery.

Může to

nejraději

Zatímco děti reagují, Martin jim rozdává pomůcky. Děti začínají vyrábět masky.

pastelky,

pro oči a

jestlipak víte,

v kocoura?

pohádka, kterou

víte, co je

mluvit?

Tak honem,

3) O Mikešovi č. 4
„Mikeš vypráví pohádku“
274 353 99358/0004
2V-21457 00:27:00 – 00:33:46

6) Vstup 2 a) - studio

Nejdůležitější je, že právě si můžete udělat i vy, děti.

A nemusí to být jenom kocour. být třeba..? V co byste se proměnily?

děti reagují

Martin:
Stačí vám k tomu jen čtvrtka, nůžky, abyste si vystřihli otvor pusy, a nějaký provázek. A proč jsem se proměnil zrovna

(reakce dětí)

No (jasně), protože první dnes uvidíte, je o Mikešovi. A nejlepší na tom, že Mikeš umí

(reakce dětí)

Martin
Může nám vyprávět pohádky.

Mikeši, je to na tobě!

06:46

cca 1:30

Děti ve studiu dokončují
své masky. Zkoušejí si je.

vyprávění nám

byste

s vámi

kdyby byl

třeba mohl

mohli byste

tuhle.

Martin pošeptá jedné
holčičce něco do ucha.

myslí na

budeme různě

zvířátko

na její

jaké

má tvé

v lese?)

....atd. Nakonec holčička
prozradí, že myslela třeba
na medvěda. Ten, kdo její
zvíře odhalí, může to být i
Martin, předstoupí jako

Martin:

Tak vidím, že během Mikešova
tu vznikla celá řada masek... Chtěli
mít doma také kocourka, který by si
podíval?

(děti reaguji)

Mohl by vám vyprávět pohádky, a
tak chytrý jako Mikeš, tak by vám
pomáhat i s úkoly do školy. A
s ním hrát různé hry. Jako třeba

Tohle je (jméno holčičky) a ta teď
jedno zvířátko. My ostatní se jí
ptát, abychom přišli na to, na jaké
myslí. A ten, kdo na to přijde, půjde
místo, a my ostatní budeme hádat na
zvířátko myslí zase on. Tak třeba:
zvířátko srst?

(nějaké dítě se zeptá... např. Žije

Martin se zeptá:

Má rádo med?

další. V tu chvíli se ale
Martin otočí do kamery.

nemluví,
úplně němí
nejdou.
učitelé

Martin
Většina zvířat není pohádková, tudíž
a proto se jim říká němé tváře. Ale
naši čtyřnozí přátelé přeci jenom
Rozumět jim nás učili i naši známí
v Hodině zpěvu!

Archivní písnička („Němé tváře“ z Hodiny zpěvu) cca 2,00

Vstup 2 b) - studio

cca 0:15

někdy je těžší
tomu, že
mají svá
přání.
rozumět
Krušnohorské

Martin:
Rozumět řeči zvířat je těžké, ale
porozumět správně lidem. Ne kvůli
mluví cizí řeči, ale prostě proto, že
tajná trápení, své tajné lásky a tajná
Schválně se podívejte, jak si budou
Ovčák a krásná panna v další
pohádce!

4) Krušnohorské pohádky

Ovčák a krásná panna

297 351 11771/5

2V—1908 10:27:00 – 10:35:11

08:11

6) Co možná nevíte – Debrujáři – Nová řada

cca 2:00

5) Malá čarodějnice č. 8

“Malá čarodějnice a střelecká slavnost”

283 350 95092/0008

2C-4981 01:04:46 – 01:12:01

07:15

6) Vstup 3 - studio - uvedení ankety

cca 1:15

kluk, měl jsem
rodičům
tajemství a
nějakou
neřekli
dítěte) ...A
Myslíte si, že
raději
podíváme,

Martin: Když jsem byl malý
svá tajemství, o kterých jsem
neříkal. Každé dítě má nějaké to
nebo třeba jen zatají rodičům
lumpárnu. Co byste třeba nikdy
před svými rodiči vy? (reakce
proč? ... A ty? (reakce dítěte)
je dobře některé věci rodičům
neříkat? (reakce dítěte) Tak se
co na to říkají ostatní děti.

**7) Anketa „Co bys neřekl(a) před svými rodiči?“
206 552 11066/0019**

8) Vstup 4 – studio – shrnutí ankety

cca 2:00

V následujícím vstupu
uvidíme Martina střídavě
jako školáka a jako
dospěláka, jak vede
postupně dialog sám se
sebou ve dvou rolích.

Do studia přichází Martin
oblečený jako školák. Něco
ho trápí.

Opět vidíme Martina,
tentokrát jako dospěláka...

Martin-kluk
Tati...

Martin-dospělý
Copak je?

Martin-kluk
Ale nic.

s tím.

Martin-dospělý
Něco se ti honí hlavou, tak ven

Martin-kluk
Když, ty se mi budeš smát.

Martin-dospělý
Slibuju, že ne.

Martin-kluk
Mně se u nás ve třídě líbí jedna

holka.

Martin-dospělý
To je skvělý. A ví o tom?

Martin-kluk
Jo, já už jsem jí to několikrát jako
naznačil.

Martin-dospělý
A co ona?

Martin-kluk
To je právě to. Ona o mě nestojí.

Martin-dospělý
A jak jsi jí to vlastně dal najevo?

Martin-kluk
Tak, normálně. Občas do ní
nebo jí zatahám za vlasy a taky
občas střílím papírky, aby si mě

strčím,
po ní
všimla.

Martin-dospělý
No, to není zrovna nejlepší
dát dámě svého srdce najevo, že
stojíš.

způsob, jak
o ni

Martin-kluk
A co mám jako dělat?

to.

stalo.

slíbil...

řek, ale

Ale...

(žadoní)

Martin-dospělý
Měl bys jí říct, že se ti líbí.

Martin-kluk
To je trapný.

Martin-dospělý
Tak jí to napiš a uvidíš, co ona na

Martin-kluk
To by šlo. Díky, tati.

Martin-dospělý
(pousměje se) To nic. Rádo se

Martin-kluk
Ty se mi směješ! Přitom jsi

Martin-dospělý
Ale já se nesměju tomu, cos mi

tomu, že ses styděl mi to říct...

Martin-kluk
No tak já ti to příště řeknu hned.

musíš mi teď pustit pohádku...

Prosím...

9) Příběhy Jů a Hele - archiv

cca 5,00

206 552 11065/

10) Co možná nevíte 16 - Zlatý oříšek - Michal Doubek, košíkář
206 552 11069/0016

11) Včelka Májka č. 94
"Vítání královny"
286 330 35213/0094

2V-56805 11:15:00 – 11:38:48

23:48

12) Co možná nevíte - S Jakubem do světa – Kazachstán 2

13) Arabela č. 8

“Jeníček a Mařenka”

280 350 95020/0008

2V-48357

00:33:00 – 01:01:54

28:54

14) Vstup 5 – studio

cca 1,00

písničky. A opět

znamená,

vámi

známé

v televizi

bude

někdy potkali

Mikuláš,

dárky a s ním

bude ale

hádat, co

Karel Kryl a

Praga.

Martin

Ted' nás čeká další písnička.

Tentokrát z cyklu Děti kreslí

to bude premiéra. Víte, co to

premiéra?

(děti reagují)

To znamená, že uvidíte něco zbrusu nového, co ještě nikdo před

neviděl. Děti ve školách kreslí

písničky a my z jejich obrázků

vytváříme videoklipy. Dneska

k písničce Anděl. Děti, už jste

anděla?

(děti reagují)

Jasně, v zimě chodí dům od domu

který rozdává hodným dětem

chodí kromě čertů i anděl. Tohle

písnička o „Andělovi“, který uměl

vás čeká a nemine. Text složil

vy ho uslyšíte v podání Bambini di

15) Děti kreslí písničky - Anděl (K. Kryl v podání Bambini di Praga)

cca 3,00

16) Vstup 6 - studio - rozloučení

cca 1,00

Po studiu pobíhají děti a mají na obličejích papírové masky s různými zvířaty. Vydávají různé zvuky, podle toho, jaké zvíře představují. Mezi nimi přichází Martin a v ruce drží svou masku kocoura, kterou měl na začátku

k nevíře, ale je

že se líně

když se baví

se snad

děti tady

masku a

nejraději.

pastelky,

oči a

nic těžkého.

(Martin si nasadí masku; jako kocour:)

čumáček

dnes

hezky

v tak

jako

není hračka,

Všechno

ze stolu

uděláte, když

Martin: A už je tu konec. Je to to tak. Tak je to s časem vždycky, vleče, když se člověk nudí, zato tak to uteče jako nic. A kdybyste někdy nudili, můžete si stejně jako na našem hřišti vyrobit papírovou proměnit se tak ve zvíře jaké máte. Stačí vám k tomu jen čtvrtka, nůžky, abyste si vystříhli otvor pro pusku a nějaký provázek. Není to

Až sem do studia cítí můj citlivý vůni nedělního oběda. Vy ale máte dobroty. Tak to koukejte všechno sníst, ať jste silní. A ne, abyste se dobrém jídle šťourali vidličkou posledně. Pamatujte, že: „Jídlo co se jen vidličkou v talíři mačká. ať s talíře zmizí, dřív než se nádoby sklízí. Mamince velkou radost

obědem

připravovala

Opět si sundá masku.

Martin se přidá k dětem.

Závěrečná znělka a titulky.

všechno s chutí spořádáte.“ Měla s

hodně práce a určitě ho

s velkou láskou.

Už se na vás těším příště.

Mňau... totiž ahoj.

Skladba P33 IDEC:206 552 11 383, vys. 21.10.

Příspěvky:

Styl: dřevorubci (rež.Jiří Holzel)

M-mix: Sepultura (rež.Pavel Anděl)

Zabij nudu: „Pa-li-tchi“ – ohně, žonglování (rež. E.Skallová)

Rychle-zběsile: in-line brusle (1) (rež.T.Elšík)

x-tremevideo: ANTE BELLUM (1) (režie:J.Tuček) – skoky přes cokoli

Hosté, exteriér(studio): a) Jiří Kocourek (602 696 893) – Česká asociace streetwork –

Jihlava

b) Jirka Zemánek - Wohnout

Razorlight: In The Morning 2V 65292

Razorlight, 2006

Catch 22: Wine Stained Lips 2V 65292

Dinosaur Sounds, 2003

Hitparáda

Support Lesbiens: English Stereo 2V 67272

Euphony And Other Adventures, 2006

Status Praesents: Dos Murrenos 2V 65231

Aatra, 2006

Soulfly:Carved Inside 2V 37466

Dark Ages, 2005

Wohnout: Durová kovbojka

Rande s panem Bendem, 2004

Bizar

Premier: Hrobař 2V 23774

Hrobař, 1995

BODOVÝ SCÉNÁŘ

Mod. vstup 1

Ahoj, vítám vás u dalšího super pomeranče. Tejden utekl jako voda, a my máme pro vás novou várku reportáží a rozhovorů. Podíváme se na dřevorubecký závody, uděláme radost fanouškům sepultury, bo máme pro vás připravenej profil, fireshow, in-line a skoky na čemkoliv přes cokoliv. jdeme na to!

klip č. 1 - Razorlight: In The Morning

Mod. vstup 2

jestli nevíte co je to streetwork, a k čemu jsou nízkoprahové kluby, možná vám Jirka Kocourek rozšíří obzory...ahoj

co je to vlastně streetwork, a kde se vzal?

od kdy je v v čechách?

kde se vzala idea nízkoprahových klubů a jak je to u nás?

co je přesně účelem a náplní takovýchto zařízení?

jakým způsobem se kluby financují?

nejhorší ze všeho je nuda. každé to řeší po svém, no a někdo je závodní dřevorubec.

jingl - Styl

Styl: dřevorubci (rež. Jiří Holzel)

Mod. vstup 3

pojd'me přímo k tomuhle klubu..

kdo sem může přijít?

jaká je historie zrovna tohoto klubu?

kolik lidí tady vlastně pracuje a kolik lidí z ulice sem chodí?

pořádáte i nějaké mimoklubové aktivity?

psali jste si hodně o Sepulturu, takže jsme vám připravili profil týhle brazilský partičky...

jingl - M-mix

M-mix: Sepultura (rež. Pavel Anděl)

Mod. vstup 4

kdyby se někdo chtěl zabývat streetworkem co má udělat?

je možný generalizovat, jakéj druh lidí se zajímá a nebo dělá tuhle práci?

jakou životnost má streetworker na ulici?

jak je to se zákonama, protože člověk na ulici vidí spoustu věcí, ale zároveň si musí udržet důvěru klientů?

díky za pozvání a my jedeme dál.

Oheň lidi odjakživa fascinoval, někdo se ho bojí, někdo ho miluje, někdo ho miluje až moc ale na to už je paragraf a pak Bohnice, pyromani vědí. Ideální předpoklad aby jste mohli dělat fireshow bez rizika je asi něco uprostřed, ohně se nebát, ale určitě ho respektovat.

jingl - Zabij nudu

Zabij nudu: „Pa-li-tchi“ – ohně, žonglování (rež. E.Skallová)

Mod. vstup 5

už jsem dneska splnil jedno častý přání, to byla ta Sepultura, tak splním ještě jedno. Chcete víc in-line, máte je mít....

Rychle-zběsile: in-line brusle (1) (rež.T.Elšík)

Mod. vstup 6

no a teď mám pro vás připravenej pěknej výběr skoků přes cokoliv...

jingl - x-tremevideo

x-tremevideo: ANTE BELLUM (1) (režie:J.Tuček) – skoky přes cokoli

Mod. vstup 7

hurá na dnešní druhej klip, připomínám, že si tento klip i klip první můžete prohlásovat do hitpošky příští tejden, pustím vám ska-punkovou partičku z new jersey Catch 22

klip č. 2 - Catch 22: Wine Stained Lips

jingl - hitparáda

Mod. vstup 8

je před náma bizárek. přeneseme se v čase do roku 1995.cituji " V tomto roce kapela Premier zaznamenává zlom ve své dosavadní hudební tvorbě. Oslovuje Filipa Renče, který s kapelou natočí klip k písni Hrobař, jenž se během několika týdnů stává megahitem a láme žebříčky oficiálních českých hitparád. Za album Hrobař dostává kapela Zlatou desku za 25.000 prodaných nosičů.....tolik web kapely..."

nutno podotknout, že do roku 2002 vydala skupina dalších pět alb, včetně alba coverů s Terezou Pergnerovou. chvilku se zdálo že v roce 2002 skupina končí ale zdání klame, neboť v tomto roce nás čeká comeback s jejich v pořadí 7 deskou..inu máme se na co těšit

5. místo - bizar plac - premier - hrobař

Mod. vstup 9

27.října je první ze tří koncertů turné na podporu nízkoprahových klubů, a Jirka Zemánek je jedním z muzikantů, kteří se rozhodli tenhle večírek podpořit společně se svojí kapelou Wohnout...ahoj

1. můžeš přesně říct kdy kde a co?
2. proč jste se rozhodli jako kapela spolupracovat na tomhle projektu?
3. myslíš ze to má nějaký význam, angažovat se v takovejhle věcech?
4. je to pro Wohnouty poprvý, co podporujete takovouhle aktivitu?
5. kluby jsou místo, kde můžeš trávit smysluplně volný čas, jak to máš vlastně s volným časem ty?

4. místo - tři sestry....dle výběru

Mod. vstup 10

5. pojďme ke kapele, co chystáte krom tohohle tour?
6. kdy a kde proběhne křest vašeho nového alba?
7. prý pracujete na vašem prvním dvd?
8. kdy wohnout konečně dobudou svět?

díky za čas a zdar

čeká nás trojka. dlouho sem si nenasadil nějaký zdařilej český hluk, tak si pustíme status

3. místo - Status Praesents: Dos Murrenos

Mod. vstup 11

z minulého tejdne z nominací postoupily soulfly. brazilský hošík max cavallera začal hrát už ve 14 letech. Na první kytaru ušetřil ze tří zdrojů: pracoval v továrně na výrobu bot, defraudoval peníze od matky na školní obědy a neplatil za školní autobus... sám k tomu už samozřejmě v dobách světové slávy uvedl "Vzpomínám, jak jsme jezdili do školy školním autobusem. Vyskakovali jsme za jízdy těsně před zastavkou a tím pádem neplatili za jízdu. Bylo to moc riskantní: když tě chytli, tak tě zmlátí do modřin! Mě chytli několikrát, ale ušetřené peníze stáli za to..." já myslím, že má pravdu

2. místo - Soulfly - Soulfly: Carved Inside

Mod. vstup 12

a jdeme do finále. The switch obhájili pozici a jsou opět první, ale protože už byly 4 x počítejte se mnou..jednou nominace, a 3 krát první zahrajeme si dneska Perut' naposled. nu což budeme muset počkat, až kluci odroděj nověj klip.

1. místo - the switch - perut'

Mod. vstup 13

už nám zbývá jenom rekapitulace, a je nejvyšší čas se rozloučit, tož rekapitulujem:

5. místo - bizar plac - Premier: Hrobař

4. místo - Wahnout: Durová kovbojka

3. místo - Status Praesents: Dos Murrenos

2. místo - Soulfly - Soulfly: Carved Inside

1. místo - The.switch - Perut'

mějte se krásně, příští týden se nehraje, protože je..*(nějakej sport)*..
uvidíme se tedy až 4. listopadu, do té doby se mějte krásně...ahoj